

గోదావరి బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

II

[చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు.]

కాకతీయులైన ప్రతాపరుద్రాచార్యులు తమకులమువాడైన కమ్మవారు దొర్నాననే పురాణమునుండి ప్రమాణముల నెత్తిచూపించువాడు. ఈ పురాణమునే కమ్మపురాణమని యనుకొనవలసివచ్చును. ఇదియు వ్యాస భట్టారక ప్రణీతమైన పద్యమేమిటి యుపపురాణముల లోనిదేయదు! ఇందలి విశిష్టతను గూర్చి మఱియుచున్నాను ప్రత్యేక వ్యాసమున వివరింతును. ఈ పురాణము పోతల యెట్టిదో దీని సారమును గ్రహించినయెడల మీకే విదితము కాగలదు.

మనువుగారిని సుత్యునుడు మగవాడుగా నున్నప్పుడు దుర్మలాదులు మూపురు పుత్రులు జనించిరిట! కలకాపనకమున నారక దాడుడియై యున్న పుత్రుల చంద్రార్కజుడగు బుధునికలక బురూరపుండ్రును మహానాగనియెనుట! ఆ చంద్రార్క నాయుని మొదలగు మహానాగ పెక్కండు జనించిరిట! అతనికి నేపురుపుత్రులు పుట్టిరిట! వారలో రజయనవాడొకడెనుట! వానికి కలకదాడిగా నేనూర్పురు పుత్రులు పుట్టిరిట! కాన నీ కలకదాడిని రజయనమున నందఱును మొత్తముగ కలకదాడిననియు, కలకదాడి లనియు, కమ్మ లనియు జెప్పినవారైరి. కమ్మకలకదాడి కమ్మగనుక కమ్మకలకమ్మవారే యుట! కావున నీ కమ్మవారు చంద్రార్కయైన కమ్మకలకమ్మవారే యుట! వీరి కులమున నే పుత్రులకు దుర్మలాదులు పుట్టినాడెనుట! పురూర చక్రవర్తి యేదునీపురుల జయించి భూచక్ర మేలుచుండినప్పుడు స్వస్థాధిపతియైన ఇంద్రుడెడ డర్ధాన మిచ్చెనట! అతడొచ్చిలోకమున నందభోగ మనుభవించుకాలమున భర్తాగృహమును మూపురును తమ్ము పెట్టుకొనించునో యని పురూరపురి నందర్భావ వచ్చిరిట! అప్పుడు పురూరపురిను అర్ధ భామములట్లంటే భర్తయును పుత్రులనును జూపించెనట! అందుల కర్ధ భామములు కోపించి కేపించినవట! అర్ధం బిట్లు కాపం బిచ్చెనట!

“హే! కలకదాడికమ్మ వివాహార్థాన భరివ్యంతి కృషీరలాః! కలకదాడి కమ్మకలకదాడి భిక్షాచారా మహాభృతాః” అని రాజులును గొర్రులును నలంబడి మహాభిక్షాచారాభిక్షాచారమున నై యుండినవారు భరణిపాలనమును కమ్మకలకదాడికిచ్చిరిట! మరల కలకదాడి కమ్మకలకదాడి నై యుండు రని కాపం బిచ్చెనట! ఆ కాపంబిచ్చెనట! రాజులును బ్రహ్మ జ్యేష్ఠులును, భగవద్భక్తులు విహితులును, వికరహితులును, విభాగ్యులును, రాగోన్ముఖులును, మాధులును నై నలంబి పోయినవారైరి యీ క్రింది శ్లోకముల దెలియగలను.

“హే! కలకదాడికమ్మకలకదాడి రాగోన్ముఖుల విభాగ్యుల బ్రహ్మజ్యేష్ఠుల సమస్తా నై నలంబి విభాగ్యుల” ఇట్టిశ్లోకములను బ్రతాపరుద్రాచార్యులు పుట్టుకలకు నడచినవి:— “యన కమ్మకలకదాడి యాగోన్ముఖుల విభాగ్యుల” అను శ్లోకమున జెప్పబడినది. తత్సాధుడుగిండు జనించి కమ్మకలకదాడి పునరధారము నీయనని:—

“హే! ప్రతాపరుద్రాచార్య నాయుడు యదా రాజా మహీకలే ఉద్భవ్యుతి భర్తాగృహ క్షత్రియకర్మ పరాయణః. హే! భిక్షాచార చక్రవర్తిగండవలతో రుద్రావతారః పృథుః కోలకేయం కుల మున్నయ న్మితరం రాజవ్యుతిష్ఠాకలే శ్రీ వీరాభిధాన శ్రీయా పరమయా శరీరకృపానస్యకం సర్వాన్ పూర్వముదాహృతాన్ జనకదాహృతాన్ పూర్వములను. యజ్ఞోర్వియో సహస్ర మిత్యధరణీపాల స్సమస్తా భువి ప్రాజ్యం భాగ మాయానం విదధతు స్త్రిపాస్తరావప్యహో! నేవివ్యుత్తి నిరస్తరం కహిమహవీర స్సయంభూభూవో రాజవ్యుత్తియరాకలి విభురవా 2 ముత్తై ప్రవా 2 స్మీకరుతే.” అన్నట్లు కలకదాడియన మీయద్రాక్షాపాలనకలిరించి రాజయకులము నున్నతీరిం చెప్పి తదియక్షత్రి ధర్మలాంధ నాడు ను నెలకొనిన నెలకొనిన వాడయ్యెనుట! అతని యనంత రము రాజ్యయోగము వీడి సమస్తముగ గంతి కుంటునది యుండునా రగదురని కూడ నిట్లు వక్కాణించెడియె.

“హే! అకలకదాడి రాజ్యయోగో రాజేయానాం నవివ్యుతే కలకదాడి క్షత్రియకర్మ సంతోషో భవివ్యుతి. రాజేయానాం సమస్తాని తదన్తా పరికర్తృతే. మఱి యు నాయువు సంతతివారు నాయులగుటయు రజసంతతి వారు రాజేయా (రాజులు) లగుటయు, కలకదాడిసంతతివారు కమ్మవారగుటయు, నీ దొర్నాననే పురాణమున కమ్మపు

రాణము తెలుపుచుండుటకే నాయులు, రాజులు, కమ్మ వారు నేకరూపులని వివరింపవలసివచ్చును. ఈ మాపుట్టుకు ప్రత్యేకవ్యాసమున వివరింపక దలంచి ఇటు వివరించుచున్నాడెను. ఈ కమ్మపురాణములోని వాక్యములకు మన ఈ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని లంగిరంగిరంరా? వీరివక్షమున వకాలపు గైకొనిన నుబ్బరావుగారు దీనిని పరమప్రమాణముగా గైకొందురా? వీరు కాకతీయులు కమ్మవారట కంగిరంగిరంగిరం నేను విశ్వసించజాలను. అట్లే చరిత్రకారుడైన నేను నై పురాణ ప్రమాణముల తిరస్కరించి క్షత్రియ కుల మనుకొను కమ్మవారి కులము చతుర్థకుల మని సత్యమును వక్కాణించినప్పుడు కమ్మవారి కా గ్రహ కారణ మగుచున్నదా! అప్పుడు నుబ్బరావుగారివంటి యపూర్వ చరిత్రకారు లీపురాణములోని వాక్యములను ఏకమృతసంసారోబతోని కమ్మవారి మెప్పుకై కమ్మవారిని కూర్చుని ఆంధ్రప్రదేశ్ కారణం డనుచున్నాడని కమ్మవారి నంద్రేకంక జేయవలసినదే గదా! ఇది యిట్లుండెను.

గుమ్మడికి కథ.

మనవారు పూర్వము చెప్పిన కథ లసత్యములని కొట్టివేయుట ఘటవృద్ధిగల యీ కథల కిట్లు యుగములో నలవాటయినదని మన యపూర్వ చరిత్రకారు లిక్కల సభిక్షేపించుచు నీ క్రింది గుమ్మడికావ్యకథను చెప్పచున్నాడు.

గణపతి శేషునికే బూర్వము యుద్ధము సంభవించెనట! అప్పుడు పురుషు లందఱు మరణించిరిట! శ్రీమణి యిచ్చుకొనిరిట! ఆ సమయమున వంశరక్షణకొఱకు నోరుగల్లు కొట్టలాని వారో పెద్ద గుమ్మడికాడును బ్రహ్మగొట్టి గుమ్మడికినీ యందోక శివునినుంచి ప్రక్కకున్న వత్సవాయి వారి పాలములో (రాజ్యములో) విడిచి నిశ్చింతగా గోలలోని శ్రీ పురుషుల మరణించిరిట! అగుమ్మడికాడు మోకపంచులను చూచి యందు శివుని పుండుకు కాళ్ళపైపడి తన ప్రభువులగు వత్సవాయి వారికి ఈ సంగతి చెప్పి సమర్పించెనట! వత్సవాయి వారు రా శివుని మెంకి కాకతీయ మంత్రిమున నిప్పరెట! ఓరుగంటికి కిట్టి యుపద్రవము రెండవ ప్రతాపకుమారి మరణానంతరము సంభవించినను సంభవించి యుండునాని గణపతి శేషునికే బూర్వ మిట్టి యుగము సంభవించలేదని చరిత్రమునుబట్టి తెలియగలదు. ఇంతయెగాక గణపతి శేషునికే బూర్వము ‘వత్సవాయి’ అను ఇంటిపేరుగల రాజు కుంటుంబము లేదని స్పష్టముగ జెప్పవచ్చును. ఏలయు, వత్సవాయివారి మూలపురుషుడు సాగి పోతరాజైనట్లు వత్సవాయి గోతరాజునకు సంతక మీయబడిన ‘రామలిలాస’ మను గ్రంథములో ఏకగు లక్షలకవి “ఏతాదృశ మహాపురుష భూషితం నై నూర్వావ్యయం సాగి వంశంబం ప్రచురయగల బ్రసిద్ధులయ్యెడి. అందు సంభవించి-

గీ|| సహ్యాకాశీరమున భూమణ మనంగ నిరుల కిరవగు గుడిమెట్టుపురుషుల తనకు రాజధానిగ నత్మకాశీరరాజు చాగిపోతకూమధర జగతి నేలి.

అని చెప్పియున్నాడు. ఈ సాగిపోతరాజు కాకతీయ పతి శేషునికే కాలమున (1680) కృష్ణాతీరమున గుడిమెట్టులో రాజ్యము చేయుచుండెనని బెజవాడ మొదలగు ప్రత్యేకములలోగల సాగి పోతరాజు కాసనములకునే బోధపడగలదు.

ఈ సాగి పోతరాజునకు మూవరాజులు సోదరులు లగును. ఈ మూవరాజునకు నెలపోతరాజు జనించెను. అతనినకు నెలపోతరాజు, రామరాజు నను నిరువురు పుత్రులు పుట్టిరి. ప్రతాపకుమారులు కురుక్షేత్రంలో బోరాడి మరణించిన వెనుక నెలపోతరాజు రేకపల్లి దుర్గమునను రామరాజు వత్సవాయి దుర్గమునకుంకి యీ ప్రదేశములను పాలించి. వీరిలో రామరాజుకుగూర్చి యిట్లు వ్రాసెను.

“నీగి ఆరామరాజేంద్రు డాజిరంగంబున
వైరిరాజులగల్గి వారిచేత
మదగజ కంభానమాణిక్య గాణిక్య
కనకాంబరము లుపాయనము లందె
యాచక శ్రేణుల కభిమతాధము లిచ్చె
ప్రజల సంతోషించె భరతునట్లు
తగవత్సవాయాభ్యు నగరంబు నిజనివా
సముడేసి నది కారణముగ సాగి
వంశమునకు వత్సవాయి నామము లోక
నప్రసిద్ధ మగుచు సొంపు గాంచె.”

తనినివాసమును వత్సవాయి నగరమునకు మార్చినందున సాగివారను గృహనామము వత్సవాయి వారు రయినదని రామలిలాసమునందే చెప్పబడినది. ఇట్లుగి రెండవ ప్రతాపకుమారులు కురుక్షేత్రంలో జయింపబడిన వెనుక సాగి రామరాజు వంశమును వత్సవాయి గ్రామమును విడిచి తూర్పునకు వచ్చి నప్పుడు వీరికి వత్సవాయి వారిని వ్యవహార నామము కలిగినది. కాని వైకథలో నూచించినట్లు గణపతి శేషునికే బూర్వము వత్సవాయివారు లేరు. మందపాటివారను వత్సవాయివారును సంభంద బంధములు నెలపోతకుకు గారణము నుబ్బరావుగారు చెప్పిరిట! కాక జ్ఞాతి సంప్రదాయ నిష్ఠమైందిగ నందలవలయును. అది కాదని మఱియుక కారణమైన నై యుండవలయును. కాని కాకతీయ మంత్రిమున నిప్పర ‘పేతుపుత్రే మాత్రము కాదని చెప్పవచ్చును. మందపాటివారికిరెండ్రేముందు నై గుమ్మడికాడు రక్షించిన పంచమునకు గృతజ్ఞతగ నోక మూలవానికి మట్టెను మంగళమాత్రము, చీర, జాకూరు లిచ్చి వాడిచ్చిర యత్తుకల తీసికొని కాని, పెండ్లి చేసికొనరట! వత్సవాయివారి నై న రావువారు తమయంటి వివాహము జరుగునప్పుడు ముందుగ నోకమూలవానికి వివాహము చేసి గారి తమయంటి వివాహము జరుపరని గ్రంథము నిదర్శనములు గలవు. కొందఱు కోరుటి కుంటుంబములలో రెండ్రే ముందు మదిగెవాకి తాంబూల మిచ్చిన పిమ్మట గాని వివాహమును చేసికొన రని గ్రంథము నిదర్శనములు కలవు. ఇట్లే మఱిగొన్ని తెగలవారును తీయించుచు. వీనికి గార బాంధవులు తెచ్చియో యుండును. గాని వీరు చెప్పనవిమాత్రము కావు. ఇప్పుడు చర్చ నీయూక మైసది మందపాటివారు కాకతీయ మంత్రి లగుచురా? కారా? అనునది కాదు. వారు కాకతీయమంత్రిలు కాదని నే నెచ్చటను చెప్పియుండలేదు. కాకతీయమంత్రిలు చతుర్థకులమగునా? కాదా? యని కాకతీయము చతుర్థకులమగునా? యనేదో దావారణములచే నిరూపించియున్నాడను. ఇకను మార్పించెను పురాణోత్తర భాగమున నుదాహరింపబడిన యీ ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘములను గూర్చి వివర్యక పూర్వకముగ నూడవవ్యాసమున జర్పించక దలచి గ్రంథవిస్తర భీతిచే నీ వ్యాసమును ముగించుచున్నాను.

భాగ్యవంతు లెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద బోధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

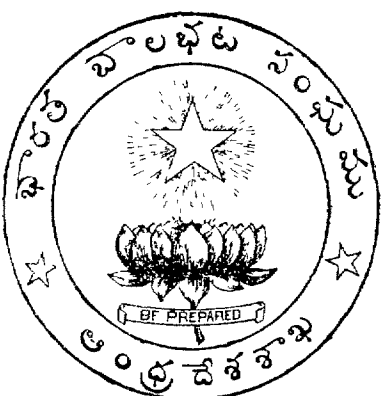
జీవామృతము	అమృతామలక తైలము	జంబీరరసాయనం	కుంచానలేపము
8 బొమ్మలు 8-4-0	8 బొమ్మలు 8-4-0	8 బొమ్మలు 8-4-0	8 బొమ్మలు 8-4-0
8 బొమ్మలు 1-12-0	8 బొమ్మలు 8-4-0	8 బొమ్మలు 8-4-0	8 బొమ్మలు 8-4-0

ఈ పండితులవారి దివ్యోషధము లింక ననేకములు గలవు.

వ్యాకింగు - పోస్ట్ జిల్లాలు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

తెలి నిలాసము: మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, మదరాసు. వండిట్, మదరాసు. రిస్, ఆచార్యుల వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రదేశ సేవక సంఘము

ఈ కమిషను యథా. జి. పి. యెన్. గారు ఇచ్చిన సూచనలు : ప్రతియం దిట్లు వ్రాసిరి :-
[వెసి డెంటు విల్లుచుగారి భటులకు కృతక.

స్వాతంత్ర్యమే జీవనముగా గల ఆమెకాదేశీయము సర్వార్థవారు, ప్రజలకు, ప్రజాసంఘములకు నయ్యును, బాల భటద్యయమున కెట్లు సహాయము చేయునో చూచితిరా? తమ యాధీనము క్రింద వేరొక సంఘమును స్థాపించితిరా? పాత కాలలో తమ సంఘముతో తప్ప వేరసంఘములతో సంబంధ ముండకూడ దని యాజ్ఞాపించితిరా? ఉపాధ్యాయులను 'ఇట్లు మాస్త్రులను ఏరియేరి భటద్యయమునకును పంపు చురా? భటద్యయమునందు పనిచేసినవలె గాను జీతము తెల్లన చేసెద మని ఆజ్ఞాపించితిరా? లేదు. స్వాతంత్ర్యము జేత మగు ఆమెకాయందు మంచి భటద్యయము నడపుట కది ముగ్గురు వారికి తెలియకపోలేదు ఆమెకా కమిషను యెన్. యద్యయము సహాయమైనట్టిదియు స్వాతంత్ర్యముతో కూడినట్టిదియు, జేతభక్తి పురికొల్పబడియు నై యుండలేదు గాని ప్రభుత్వమువారిచే పాపించబడునది కాదని వారికి తెలి యును. ఈ భటద్యయమును వ్యాపింప జేయుటకు గొప్ప ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. ఇప్పటికి 5 లక్షల భటు లున్నను కొట్లకొలది కావలెనని పట్టపట్టు చేయును. ప్రభు త్వమువారు కూడ వారికి సాయ మొసంగుచున్నాడు; ఎట్లు? వేరసంఘమును స్థాపించి కాదు. ఉన్న స్వాతంత్ర్యసంఘమునకే ప్రోత్సాహ మొసంగుచున్నాడు. ఆ ప్రోత్సాహ మెట్టిది? సామ్యుత్తి కాదు. బాలభటద్యయముయొక్క ప్రాముఖ్యతను గూర్చి ప్రజలందరికిని తెలిపి, వారే యీ తమ యద్యయమున కై, చిన్నచిన్న సంఘములుగా నేర్పడి సహాయముచేయుటకై ఒక ప్రకటనపత్రము సంపాదించును. విల్లుచుగారు బాల భటద్యయమును గూర్చి ఏమి చెప్పిరో వివడు.

ఆమెకా సంయుక్త రాష్ట్ర

అధ్యక్షుని ప్రకటన పత్రిక.

ఆమెకాదేశ బాలభటులు యీ యద్యయ జరిగిన దినములలో ప్రజలకు మిక్కిలి సహాయము చేసిరి ఋణములు వసూలుచేసియు, రెడ్డగ్రామ వారితో చేరి కైకడ్యంబు యనుచేసియు, ప్రజల కనేకవిధముల ముఖ్యమగు బంధు ఆవసరమును జూచుట జూచిచేసియు, ఇంకను అనేకవిధముల ప్రజాసేవ నొనరించుటయే గాక, జేతభక్తిని గూర్చి ప్రాత్ర యభిప్రాయములను జనుల కనంబుల నాటజేసిరి. కావున నీ భటద్యయమును ప్రోత్సహించి విశేషముగా బలపరచవలసి యున్నది. ప్రస్తుతం జేతములో ఉన్న బాలభటుల సంఖ్య, కా దగిన వారిసంఖ్యతో గొప్ప మిక్కిలి స్వల్పముగా నున్నది. ఇప్పుడు 875,000 మంది భటు లున్నాడు. మనకు కనీసము కోటి భటులైనను కావలసియున్నది. ఆమెకాదేశీయు తన ప్రస్తుతపు బాధ్యతను ప్రపంచములో గల తమకుబడిని నిలుపుకొనవలయునన్న దేశములోని బాలు లెల్లరును జేతభక్తి గల పౌరుని కుండవలసిన బాధ్యతలను గుర్తించుటయందు మంచి కీడు పొందవలయును. కనుక ఈ ఉద్యమము ప్రజల లెల్లరిసహాయమునకు అర్హమైయున్నది. ప్రతిదేశమునందు ను నేడు బాలురుగ నున్నవారే బాబోవు పౌరులుగా కాగలరు; కావున ప్రజలెల్లరును రాబోవు భటద్యయమునందు భటద్యయ వ్యాప్తకవసరమును విధముల నెల్ల సహాయము చేయవలసి యున్నది. కనుక పూర్వోచ్ఛిన్నము అను నేను, రాబోవు జూని 31 మొదలు 14-వ తేదీవరకు భటద్యయవిధములగా నెంచి భటద్యయమును బలపరచుటకు వినియోగించవలసి యున్నదని కోరుచున్నాను. ప్రతిసంఘమునందు జనులును, చిన్నచిన్న ఉపసంఘములుగా నేర్పడి బాలభటు లింతవరకును చేసిన పనులకు తమ యామోదమును తెలుపుచు, ప్రస్తుతము వారి

కవరమును వారి నియ్యుచు, వారి యద్యయము అభివృద్ధి నొందుటకు వలయు వీళ్లకు కల్పించవలసిన దని నేను ముః పూర్వముగా కోరుచున్నాను. బాలభటద్యయము విచ్ఛి క సేవకు చాల అవకాశములకు కల్పించుక. బాలురకు నాయకులుగా నుండు మూడవ్యుల లనేయులు కావలసియున్నాడు. సేవదేయగల ప్రతివారును ఈ ఆమెకా బాలర యభివృద్ధికి పాటుపడు సంఘమున భటులుగను నాయకులుగను చేరి, దానికి కలయు భవసహాయ ముకయును చేయ గోరెదను. ఈ బాలభటులకు చేయు ప్రతిచిన్న సాయమును ప్రజలకును జేతదేయమునకు మూలాధారముగ నొనరవలయును. ఇందు లకు సాత్వ్యముగా రాష్ట్రప్రభుత్వము చేయుచున్నాను.

ఇట్లు, పూర్వోచ్ఛిన్నము.

విలియమ్ మి కె డో గారు

ఇట్లే కైజరి కైటబీ గారు మి కె డో గారు కూడ తలిదండ్రు లెల్లరిం చెప్పినట్లేయును మఱి యొక పెద్ద ప్రజలకు సంపాదించుచున్నాడు. పరోపకారమున కితకన్న నెక్కుడు మార్గము లేదని కూడ నీర వాల్చుచిరి. నీర కూడ ప్రజా సంఘములలో చేరి సాయము చేస్తుటకు బాలరను చేర్చు చున్నాడు.

భారత సంఘము

సోదరులారా! మన దేశమున నుండ, అట్టి సంఘము స్థాపించబడి రెండు సంవత్సరముల నుండి పనిచేయుచున్నది. అంత ప్రజాసహాయము, అంత స్వతంత్ర్యము, అంత యుద్ధభయము లేకదైనను భటద్యయమును తిరు మార్పులతో భారతవర్ష సుప్రసాయముల ననుసరించి ప్రజలలో వ్యాపింపజేయుటకై ఈ సంఘమునకు సంబంధించినవారెల్లరును కీర్తికంచలేక పాటుపడుచున్నాడు. భారతవర్ష ప్రభుత్వమువారు ఇట్టి యద్యయములయందు స్వతంత్రసంఘములు చేయబడునని మాటనిచ్చినను కొన్ని రాష్ట్రముల ప్రభుత్వములవారు విరోధ ముగ సంఘముల స్థాపించజేసియు, మూలము పిల్లలు జాతీయ సంఘములందు చేసకూడ దని భయపెట్టియు; జాతీయోద్య మముల నిరత్యాపాపరచుచున్నాడు. కాని ఎన్నికవ్వములకు లోనైనను, మన భారతబాలభటుసంఘమును, వారి కభిరుగు ఆంధ్రదేశ సేవక సంఘమును మిక్కిలి యభివృద్ధి గాంచుచు జేతభక్తిని, పరోపకారమును మన బాలరయందు వ్యాప్తము గాంచుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో మన నైప్రాయగారు కూడ గట్టి ప్రకటన నొకటి ఆమెకాదేశీయు నందునతనే మనకు నుండ ప్రసాదించిన నెంత బాగుండును? అయితే ఆమెకాబాలరంత అదృష్టవంతులము మనముకాము. అయినను మన దేశమున వారికి మూడురెల్లు జను లున్నాడు. మనము కూడ ఇతర దేశములవలెనే యాధునికీకరణము పాతకాలలో నేర్చు విద్యకు సహాయముగ నుండవలెనని గ్రహించవలసి యున్నది. ఈ యద్యయమును దేశభావలలో పట్టణములందే గాక పల్లెలయందు నుండ వ్యాపింపజేయవలెను.

భారత బాలభటద్యయము.

సెప్టెంబరు 28 మొదలు అక్టోబరు 5-వ తేదీ వరకును దసరాపండుగలయందు భారతదేశ మంతటను బాలభటద్యయ వ్యాప్తికై కృషిచేయవలసి యున్నది. మనలో మూడవరకు సంఖ్యగల ఆమెకావారే అట్టి ప్రయత్నములు చేయుచున్న క్కును మన మూరకుండుట ఉచితమా? కనుక ప్రజలెల్లరును, ఆ దినములయందు తమకు వీలగు విధములనెల్ల బాలభటులకు సాయ మొనరింప ప్రార్థించు.

ఉద్యమాభివృద్ధికి మార్గములు

ఈ ఉత్సవ మేర్పరచుటకు ఉద్దేశములు (1) బాల భటద్యయమును, అదిచేయు పనిని ప్రజలకు కనుకరములు: ఆ దినములయందు భటు లెల్లరును ఎవో యొక ముఖ్యమైన పరోపకారముచేయుట. ఈ వీరవానికి దక్షిణి పెట్టుట లేక ధర్మములపై నాభారతము సంఘములకు తోడ్పడుట. ఈ దిన ములయందు ప్రతిబాలభటునును తన భటు దుస్తులతో గ్రామ మంతయు తిరిగి జనులకు ఉద్యమమును గూర్చి పరిచయము కల్పించుట. ఈ దుస్తులు చాలశుభ్రముగా నుండి యొక్క గుండెమైనను లోటులేకుండ నుండవలెను.

భటు పూటము నంతను ఊరంతయు నూరేగింపవలయును. వీలయినయెడల భటప్రదర్శనములను, అల్పావారపు విండలను నుండ ఏర్పరచవచ్చును. మీ ప్రదర్శనములలో నెప్పుడును ప్రభుత్వ చికిత్స, జండాధానము, మంటలార్పులయే గాక క్రొత్తవిధములు నుండ నాలోచింపుడు. చేతనయినవో భటు కృత్యముల దెలుపుచు మనోరంజకముగ నుండు నాటకమును

ప్రదర్శించి మీ సంఘమునకు సామ్యము కూర్చుకొను దు అక్టోబరు 1-వ తేదీ భటు సంకల్పరూపి. కావున నాటి దినమున సాయంకాలము 6 గంటలకు భటు లెల్లరును తమ క్రతిజ్ఞలను తీసికొనన జేర్చుకొనుటయవలెను.

అక్టోబరు 2-వ తేదీని దసరా ఉత్సవము జరుపవలెను. మీ గడులను దేశీయ నాయకుల పటములతో నలంకరించి జాతీయగీతములు పాడవలెను. అక్టోబరు 5-వ తేదీ మీ సంఘ సభ జరిపి, ఉద్యమముకు గూర్చి ఉపన్యాసము లిప్పించి క్రొత్తసభ్యులను చేర్చుచు. మీ భటు ప్రదర్శనములు గూడ నాటిరాత్రియే ఏర్పరచిన బాగుండును. ఇట్టి కృషిచేసి ఎల్లర కును ఉద్యమమును గూర్చి యుత్సాహపరిచి వీరవ మిగిలిన ఉద్దేశములు నెరవేర్చుట నుభయము. ఉద్దేశము (2) మీ సంఘమునకు సభ్యులకు కూర్చుట. (3) భారతసంఘమునకును ముఖ్యముగా రాష్ట్రసంఘమునకును చందాదాతనూలుచేయుట. (4) "ఇండియన్ స్కృతులు" అను అంగ్లేయ పత్రికను మన యద్యయమును గూర్చి ముఖ్యవిషయములను ప్రకటించుచున్న "గ్రంథాలయ సర్వస్వము"నకును చందాదాతలను కూర్చుట. 2, 3 ఉద్దేశములకు సంబంధించిన పనులు భటు ఉద్యోగములను, 1, 4 పనులు బాలభటులకు చేయవలసి యున్నది. కొంచెము మందుగా నాలోచించి ఏర్పాటుచేసి కొనినయెడల ఇవి చేయుచు మిక్కిలి సులభము. చందాదాతనూలు చేయువారు, భటద్యయగ్రంథము గానండి, వారి పరకములను గురించి పోగుచేసిన సామ్యులకు లెక్కనంచవలెను. మీ ప్రదర్శనములవల్లను, సభ్యులవల్లను వచ్చు చందాలను మీ సంఘమునకుండి, మీరు వసూలు చేయు చందాలను రాష్ట్రసంఘ నిధికి పంపవలయును. "స్కృతులపత్రిక" కెక్కుర చందా దారులను చేర్చిన వారి కొక డేరా బహుమాన మీరుబడును. కనుక పట్టుదలతో పనిచేయవలెను.

భటులారా! ఇవి చదువుటకు మీ కోక విడుగు జనింప వచ్చును. జను మంతయు నునము నుండునండియు చేయు ఏర్పాట్లలో నుండును. కావున మీర నిర్ణయముగా నుండవలెనని ఇంతగా ప్రాసీదించి. ఈ విధముగ నాలోచించి మీరు తోచిన ఉపయోగమును విధములనెల్ల గృహింపవచ్చును. ఇట్లు ప్రయత్నముల వలన లాభ మేమియో యోచించితిరా? మొదటి ఉద్దేశమువల్ల మీ కెక్కుర భటులును, రెండవ దానివలన మీర ప్రోత్సాహ ములును, మూడవ దానివలన ఎక్కుర అమృతపత్రికలు, పుస్తక ములు మొదలగు, నాల్గవదానివలన ఇప్పటి మన పత్రికయే మరింత పెద్దదియు, చక్కనిదియు చేవారగలవు.

కావున నెవకంజనీయక ఎల్లరమును ఒక్క గొప్ప యత్నముచేసి ఈ భటద్యయమును జయప్రద మొనరిండు. ఆమెకా సోదరులవలె మనము కూడ జేతసేవకు గడంగు దము. ఇప్పటినుండియు మీ సభలలోను, పి.కాదులకు పోవు నత్తమును ఏమి చేయవలయునదియును ఆలోచించుకొనుడు. కావలసినంత గడు వింకనుగలరు. ప్రతిభటుడను లాసీవారము దినములలో ఏమి చేయవలయును త్వరలో నిశ్చయించుకొని ఆ ప్రకారముచేయవలెను. ఏమియు చేయక సోమరిగా నుండు భటు డుండ దని నమ్మదను. కావున భారతభక్తులారా హుసర్! హుసర్!! హుసర్!!!

వారణాసి వేంకటసుబ్బారావు,

ఆంధ్రరాష్ట్రము సహాయ కమిషనుడు.

వివాకబహదూర్, పి. కేశవస్వామిగారి పామిడిగ్రామ దర్శనము:—పిల్లైగారు నడవగ్రామమునకు గడచిన 19-వ తేదీ శుక్రవారము పామిడిగ్రామ పంచాయతీ మొబిల్లర్లది ఏర్పాటుచేయునిమిత్తయవచ్చిరి. గ్రామస్థుల నేతలు వీరలై లకుడే స్వామిరావుగారిని తహశీలుదార్ భాగ్ గారిని ఏర్పాటుచేయ గలందులకు తమ సమ్మతిని తెలియజెప్పగా (వెసి డెంటు గారు నైయిద్దరిమొబర్లను భాయవచ్చిరి. (2) నై గుంకరియగియగా ప్రజలు కాలము కష్టముగానుండుటవలన ఈ సంవత్సరము ఇండ్లగుత్తలు మాపీలేక తక్కురకాని చేయవలెననియు మనని చేసుకొనిరి. కష్టముల నెరిగిన పిల్లైగారు వేదవలయు అంతః కరణగలవారై యీ విషయమై సర్కారువారికి వ్రాసెదనని చెప్పి తమగ్రామమునకు వెళ్లిరి—ఒకవిలేఖకుడు

National Psycho Physical Culture University College
WANTED—STUDENTS
Fees Moderate, Apply for Particulars to:—
Prof. B. RAMAJOGA RAO,
10, Audiappanaik Street, (Upstairs) Madras.

స్వాభివృద్ధి:— క్షేత్ర రాక్షసం విశ్వానాథః ప
తమన నిజకదగినివాడు. సామంతాంతః పద్మస్య సత్త్వం
అనంతపుష్పి చారాజునిరాత్రికంతుః, వీర, భీ, శక్తి స్వాత్మ
వృద్ధినిసూరి, యుగలయన మవస్థులించెదత.

ఆంధ్రవత్రిక

1919-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 29-వ తేదీ

సోమవారము.

ఆహారపదార్థముల ధరలు

అన్ని దేశములందును గొప్ప కలవరమునకు గారణముగ నున్న ఆహారవస్తువుల ధరలసమస్యను విప్పుట గహనవిషయముగ నున్నది. ధర లెంత పెరిగినవి? ఎందులకు పెరిగినవి? ధరలు తగ్గునా? ఎటులు తగ్గు నను విషయములందు ఆర్థికపండితు లకు భేదాభిప్రాయములు గలవు. ఈ సమస్యలకు మూలకారణములు సిద్ధాంతమునందు సమానమైన నను వాడుకయందు దేశస్థితిని కాలస్వభావమును ప్రజాశీలమును ననుసరించి మార్పులను జెందుచుండు నని ప్రపంచార్థికచరిత్రము వెల్లడిచేయుచున్నది. ఆహారముల ధరలు పెరుగుటకు మూల కారణము పాశ్చాత్యుల పరిశ్రమాభిలాష యని విషయవిమర్శనవలన తెలియగలదు. పాశ్చాత్యులు వారి దేశములందు మహాయంత్రాలయములను స్థాపించి పరిశ్రమలను ప్రారంభించి వ్యవసాయపరిశ్రమను వెనుకకు త్రోసిరి. పాశ్చాత్యదేశములందు 19 వ శతాబ్దియందు ఆహారముల వ్యవత్పత్తి క్రమ మగ తగ్గినది. ఆహారముల వ్యవత్పత్తి తగ్గినను జన సంఖ్య క్రమముగ హెచ్చినది. పాశ్చాత్యులు మన దేశమునకును నితరదేశములకును నిర్మాణపదార్థములను బంపి ఆ దేశములనుండి ఆహారపదార్థములను స్వదేశములకు దీసికొని పోవుచుండిరి. పాశ్చాత్యదేశములకును నితరదేశములకును గమనాగమనములు సులభసాధ్యము లగుటచేసి మనదేశము నుండి విదేశముల కాహారపదార్థము లెగుమతియగుచుండెడివి. ప్రత్తి, జనపనార, నూనెగింజలు మొదలగు పదార్థముల కధికధరలు గిట్టింపగుట వలనను మనదేశమునం దాహారపదార్థములను పండించుటకు బదులు ధర గల నితరపదార్థములను పండించుట వాడుకయైనది. యధమువలన నీ పరిస్థితులు మరింత దుర్భరములైనవి. యూరపు ఖండమునందు పంటలు తగ్గినవి. ఆహారపదార్థముల ధరలు విపరీతముగ పెరిగినవి. మన దేశమునుండి దొరతనమువారాహార పదార్థములను ఇంగ్లాండు నకును నితరదేశములకును వెగుమతిచేసిరి. ఈ విపరీతస్థితులకు తోడుగ గతసంవత్సరమునందు దుష్కాలము సంప్రాప్తమైనది. ఈ కారణములన్నియును గలిసి ధరలను పెంచినవి.

నిన్న నీవిషయమై డాక్టరు గిల్బర్ట్ స్లేటరుగారు చేసిన యుపన్యాసమునందు ధరలు పెరుగుటకు గారణములను నాహారము తగ్గుటయును నితరదేశములందు ధరలు పెరుగుటయును గాక మన దేశమునందు నాణెముల చెలామణి విపరీతముగ పెరుగుటయును కారణముల తెలిపియుండిరి. మన దేశమునందు 1916 నుండి 1919 ఆగస్టువరకును 124 కోట్ల వెండి రూప్యములును 168 కోట్ల నోట్లను వాడుకకు వచ్చినవి. మొత్తమున నీ నాలుగేండ్లయందును 210 కోట్ల రూప్యములు చెలామణియధికమైనవి. నాణెముల చెలామణి పెరుగుటవలనను వస్తువుల ధరలును పెరిగినవి. పట్టణములందు ఇండ్లధరలు రెండుమూడు రెట్లు పెరిగినవి. గ్రామములందు భూములధరలు పెరుగుటకు గారణము ధరలు పెరుగుటవలన గలిగిన

గిన లాభము విశేషము రయితులకు గలుగలేదు. అందువలన గ్రామసీమలందు ధన మహదూపమైనది. వర్తకులకు మధ్యస్థులకు గలిగినది. ధరలు పెరిగిన రీతిని జనుల ఆదాయము కూడ పెరిగినయెడల ప్రజలకు కష్టములు గలిగియుండవు. గొప్పవర్తకులు యంత్రాలయోధికారులు విశేషమైన లాభములను గడించినను మధ్యమస్థితి గలవారి రాబడియును సామాన్యుల రాబడియును వృద్ధిని బొందలేదు. రూపాయయొక్క కొనుగోలుధర తగ్గినది. పూర్వము ఒకరూపాయకు 10 శేరులు దొరకెడి గింజలు ఇప్పుడు రూపాయకు 4 శేరులు విక్రయించబడుచున్నవి. పనివాండ్ర రాబడి 100-కి 50 హెచ్చినను ఆహారపదార్థముల ధరలు 100-కి 120 వంతునైనను పెరిగినవి. సామాన్యజానన సభయందు మంతుగారు శేవులములందు ధరలు 100-కి 50 వంతున పెరిగిన వని తెలిపి యుండిరి. ఈ పెరుగుట శేవులములకు చెల్లినను దేశమధ్యస్థలములందు 100-కి 120 వంతున పెరిగిన దని గిల్బర్టుగారు తెలిపిన భావము నిజమని దేశపరిస్థితుల నెరిగిన నాటికి చెలిసియున్నది. అధికారులెప్పుడును వారి బాధ్యతలను కొండంతలు చేయుట యుచు ప్రజలకష్టములను గోరంతలను జేయుట యును నాచారమని మంతుగారి నిరీక్షణమునకును స్లేటరుగారి నిరీక్షణమునకును గల తారతమ్యము వ్యక్తముచేయుచున్నది. గత సంవత్సరమునందు పంటలు చెడుటవలనను యధమువలనను ధరలు పెరిగినవి. ఈ యేడు యధ మాగినది. పంటలు పండినవి. ఈ కారణములవలనను ధరలు తగ్గు నని నమ్ముట కాధారములు గలవా లేవా? యను ప్రశ్నలను విమర్శించి తగ్గుననుటకు సూచనలు లేవని స్లేటరుగారు నిశ్చయించిరి. ఆహారపదార్థముల ధర లితరదేశములందు మూడు రెట్లు పెరిగినవి. హిందూదేశమునందు 1 1/2 రెట్లు పెరిగినవి. ఇతరదేశములకును మనదేశమునకును స్వేచ్ఛావ్యాపారము జరుగుచుండునంతవరకు ధరలు తగ్గుటకు వీలులేదు. రయితులు వర్తకులు వారి ధాన్యమునకు మంచి ధరల నిచ్చెడివారికి వారిసరకుల నమ్ముదురు. యధము నిలిచినది. స్త్రీమరుల రాకపోకలు సులభము లగును. ఇతరదేశముల గిరాకి హెచ్చును. ఇతర దేశములందు ధరలు హెచ్చుగ నుండునంతవరకును మన దేశవస్తువుల ధరలును పెరుగునుగాని తరుగనేరవు. ఇతరదేశముల కాహారపదార్థములను బంపుటను నిర్బంధించినపుడు రెండు విధములైన కష్టములు గలుగుచున్నవి. రయితులకు వచ్చెడి లాభము పోయి వ్యవసాయపు వృత్తి వ్యాపకము గాదు. వ్యవసాయపు వృత్తియందు ముఖ్యముగ నాహారపదార్థముల పంటలు తగ్గుట వలనను నవసరమైన పంటలను పండించుటయును తగ్గును. ఇతరపదార్థముల యెగుమతి నాపనపుడు వానికి గిరాకి యున్నపుడు ప్రజలు గిరాకియున్న వస్తువులను పండించుదురు. ఇంతవరకును యూరపు దేశములకును మనదేశమునకును నీ పద్ధతివలననే అనర్థకము గలిగినది. అన్ని వస్తువుల యెగుమతికిని నిర్బంధమును గల్పించిన, దేశసంపదలు వృద్ధిని బొందవు. ఈ కారణములవలనను పంటకాలము రాగానే ఎగుమతుల ప్రతిషేధమును తొలగింపవలయు నని స్లేటరుగారు గట్టిగ చెలిపిరి. ఎగుమతుల ప్రతిషేధమును కేవలము మిత్రరాజ్యములకే కాకను నన్ని రాజ్యములకును దొలగింపవలయునని ఈ సందర్భమునందు దెలుపవలసి యున్నది. యధమునకు పూర్వము శత్రురాజ్యములు విశేషముగ మన యాహారపదార్థములను గొనుచుండెడివి. ఇప్పుడు మన యెగుమతుల ప్రతిబంధకములను నిర్మితమండలి రాజ్యములకు మాత్రము తొలగిం

చిన, మన రయితుల లాభము తగ్గుట సహజము. సామాన్య వ్యాపార తంత్రము వలనను మన దేశమునకు గలుగనున్న ఈ యుపద్రవము నుండి దేశమును గాపాడుట కార్థిక స్వాతంత్ర్య మవసరమని స్లేటరుగారు తెలిపి యుండిరి. మనదేశమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము గలుగుటకు మన మింగ్లాండుదేశమునకు బాకీపడిన సొమ్మును చెల్లింప వలయును. ఆ బాకీని చెల్లించుట కిది మంచితరుణము. ఇంగ్లాండునందు మన దేశపు పత్రములు 100-కి 62 విలువనుమాత్రము గలిగియున్నవి. ఆపత్రములను మనదేశపు శ్రీమంతులుగొనిన మన దేశము అప్పునుండి బయటపడును. పత్రములను గొనినవారు ముందు లాభమును బొందగలరు.

అంతర్జాతీయార్థిక సమస్యలమీద నాధారపడిన మనదేశపు అప్పులసమస్య ఎటులున్నను మన దేశముల జేమమున కవసరమైన ధరలసమస్యను నిర్ణయించుట యత్యవసరము. ధరలుతగ్గుట సంభవముగాదనియును సామాన్యుల జీతములను వృద్ధి చేయవలయు ననియును స్లేటరు గారు పదేశించిరి. విశేష లాభమును బొందిన దూది నార యంత్రాలయోధికారులకిది సాధ్యమైనను రయితులకును నితరవృత్తులవారికిని నిది సాధ్యము గాదు. పుట్టెడు ధాన్యము నిచ్చెడి రయితు రెండుపుట్ల ధాన్యము నీయజాలడు. ఈ వృద్ధి అసలునకే మోసము గలుగజేయును. రెండవ సాధనము పంటలను వృద్ధిచేయుటయై యున్నది. సాగగుచున్న పొలముల పంటలను వృద్ధిచేయవలయును. క్రొత్తపొలములను సాగునకు జేర్చవలయును. ప్రభుత్వమువారు నిర్ధకముగ మెస పోటమియాయందు చేయుచున్న వ్యయమును మన దేశమునందు చేసిన మంచి నీటివనరు లేర్పడి క్రొత్తపొలము సాగునకు రాగలదు. ఉత్పత్తిని వృద్ధిచేయుటవలనను ధరలు తగ్గుటకు కొన్ని యవకాశము లున్నను, వినియోగమును నియమించుట యును నవసరమని మహాసంగ్రామము వ్యక్తము చేసినది. ఆహారపదార్థములు వ్యర్థముగ మద్యాదుల నిర్మాణమునకు వినియోగపడుచున్నవి. ఈవ్యర్థమైన వినియోగమును నాపుటయును నాహార ధరలను తగ్గించుటకు సాధనము. ప్రభుత్వమునా రాహారపదార్థముల ధరలను తగ్గించుటకై సకలవిధముల పాటుపడి ప్రజల నుద్ధరించుట వారిధర్మమై యున్నది.

పంజాబునిధివారము

—(10)—

చెన్నపురియుత్సాహము

పంజాబునిధికి చెన్నపురివాసులు చూపుచున్న పరమోత్సాహమునకు గోకలె భవనమునందు నిన్న సాయంత్రము చూపిన యుత్సాహము నిదర్శనముగ నున్నది. వృద్ధులు యువజనులు ఏలముపాటను పాడుటయందు జూపిన యుత్సాహము దేశ బాంధవత్వమును సహస్రముఖముల చాటుచున్నది. ఆంధ్రయువకుల పెని భాగస్వామి రాధాకృష్ణయ్యగారు వారి బంధుగడియారమును ఏలము పాడుటకు మొనలపెట్టినపు డెవరును వారి గడియారము వెల నెరిగి యుండదు. విద్యాసాగర పాండ్యాగారు రూ 1000 ల వరకు పాటపాడిరి. రాధాకృష్ణయ్యగారే రూ 1200 లకు తనపేరను కొట్టి జేయించుకొనిరి. ఈ యుత్సాహమునె స్వామి వేంకటాచలము శ్రేణిగారు రవీంద్రనాథ ఠాకూరు చిత్రపటమును గొనుటయందును కస్తూరి రంగయ్యగారు లోకమాన్య తిలకు చిత్రపటమును గొనుటయందును జూపిరి. ఈ విధ

ముగ నుత్సాహ మాద్యంతములవరకు నుండిన వేలకొలది రూక్యములు చెప్పపుయందు జమ గాగలవు. చెప్పపురివాని లింతటి యుత్సాహమును జూపుచుండగ నాంధ్రసోదరు లేమి చేయుచున్నారను క్రశ్నే ఆంధ్రాభిమానుల హృదయములందు గలుగుచున్నది. ఆంధ్రులు వాక్కులుగాని తార్కానాలుగా రను వదలి ఇదివరకే కలను. కొండా వెంకటప్పయ్య కంతులుగారు న్యూ ఇండియాపత్రిక కాంధ్రుల కర్తవ్యమును గురించి యొక లేఖను వ్రాసి యుండిరి. ఆంధ్రసోదరులు వారి విన్నవమును గమనించి కంజాబు నిధికి సహాయమును జేయుటకు ప్రయత్నములకు బూనుకొని యుందురు. వెంకటప్పయ్య కంతులుగారు వారి హెచ్చరిక నాంధ్రమున నాంధ్రపత్రికల కేల కంక లేదో తెలియకున్నది. కంజాబు నిధికి సహాయమును జేయుట యం దాంధ్రసోదరులు ద్రవిడ సోదరులకు వెనుకబడి యుండట సిగ్గుకాట. కాని జేకమునం జే మూలను సహాయమును జేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నటులు గమనించుట లేదు. సవరాత్రులందు మూడు దినములు గడించినవి. శేషించిన ఆరుదినములం దైనను నాంధ్రసోదరులు కంజాబు నిధికి ద్రవ్యమును వసూలు చేయుటకు యథాశక్తిని ప్రయత్నముచేసి తమ గౌరవమును గాపాడుకొందురని నమ్ముచున్నాము. గ్రామమున కొక రూపాయను ఎనూల చేసిన వేలకొలది రూక్యములను కంజాబు నిధికి వసూలు చేయువచ్చును గ్రామవాసులు కట్టణవాసులు విద్యావంతులు వర్తకులు వ్యవసాయదారులు స్త్రీలు పురుషులు చెప్పపురివాసులవలె వివిధ క్రయత్నములను జేసి కంజాబు నిధికి ద్రవ్యసహాయమును జేయుదు రని నమ్ముచున్నాము.

కాలనూసస్థితి.
ఉత్తర సర్కారులందు సెప్టెంబరు 13-20 గతవారమునందు వానలు చాలతక్కువగ నున్నవి. దత్తమండలములందు సామాన్యముగ నున్నవి. నెగలున నుత్తరమండలములం దీ యేడు వానలు తక్కువగ నున్నవి. దత్తమండలములందు మామూలు వానలు కురిసినవి. బియ్యము రాగులధర గతవారమునందు కొంచెము తగ్గినటులు లెక్కలు తెలుపుచున్నవి. కృష్ణాయందు బియ్యము 3 1/2 శేరు లను నీతర మండలములందు 4 లేక 4 1/2 శేరులను నమ్ముబడుచున్నవి. అదివరకు 9 శేరులు అమ్ముబడెడివి. రాగులు చీపు 16, 14 శేర్లకు బదులు 6, 5 శేర్లు అమ్ముబడుచున్నవి. ఆంధ్రమండలములందు కడపయందు ధరలు హెచ్చుగ నున్నవి. బియ్యము 3 1/2 రాగులు 5 శేర్లు అమ్ముబడుచున్నవి. ఆహారవార్తముల ధరలవలె నితరవస్తువుల ధరలను వెలిగినపుడు ప్రజలకేవలము దుర్భరమగును. సామ్రాజ్యసభ యందు మంతు గారు ధరలు 100కి 50 వంతున పెరిగినవని తెలిపిరి. కాని చెప్పపురి క్రభుత్వము ప్రచురించిన లెక్కలు ధరలు 100-కి 100 నుండి 150 వరకు పెరిగినటులు తెలుపుచున్నవి.

పేగుబాద్యపు మరణములు
చెన్నరాష్ట్రమునందు 1893 ఆగష్టు నుండి 1919 సెప్టెంబరు 20 తేదీ వరకును 2,14,767 మందికి పేగు తగిలి అందు 1,61,509 మంది మృతినొందిరి. ఆంధ్రమండలములందు అనంతపురమునందు, 9913 బళ్లారియందు 15,360, చిత్తూరు నందు 414, గంజామునందు 23, గోదావరియందు 26, గుంటూరునందు 724, కృష్ణాయందు 34,

కర్నూలునందు 3,159, చెన్నపురియందు 187, నెల్లూరునందు 12, విశాఖపట్టణమునందు 492 కడపయందు 808 మందియును మృతినొందిరి. పేగు తగిలినవారియందు మూడువంతులు చనిపోయిరి. ఈ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 13-20 గల వారమునందు 181 మందికి పేగు నాశించి. అందు 113 మృతినొందిరి. తెలుగుమండలములందు పేగు లేకపోవుట శుభముగ నున్నది.

బ్రిటీషు రైల్వే పనివాండ్రు సమ్మెకట్టు
రైల్వేపనివాండ్రును మంత్రులకును సంయోజము గలుగ లేదనియును నిన్నను సమ్మెకట్టు ప్రారంభమైనదనియును వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఇంత పెద్ద సమ్మెకట్టు ఇంగ్లాండునం దింతవరకు సంభవించలేదు. రైలుబండ్లు గమనాగమనము లాగినపుడు జేకమునం దంతటను కష్టములు సంభవించును. సమ్మెకట్టును కట్టినవాళ్లు సయితము కష్టములనుభవించుదురు. రైలుబండ్లను కొన్నిటివైనను నడుపుటకై క్రభుత్వము సైనికుల నాయత్తము చేసినటులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి పనివాండ్రు నాయకుడు థామసుగా రెల్లరులను చేయ జనదని శాసించినను వారి మాటలు సాగునని నమ్ముటకు వీలుండదు. ఈ సమ్మెకట్టు తీవ్ర సారంభమునకు సాధనము గాకుండు నని నమ్ముచున్నాము.

జననమరణములు
ఆగష్టు 18-23 వారమునందు చెన్నరాష్ట్రమునందు 25,000 క్రజలు గల కట్టణములందును దానికి మించిన పట్టణములందు 909 జననములు 1182 మరణములు గలిగి.వి. మరణములు 273 జననములకు మించియున్నవి. జ్వరమువలనను 292 రక్తభేదవలనను 130 కలరావలనను 56 ఇతర రోగములవలనను 566 మందియును మృతినొందిరి. ఆగష్టు 30 వ తేదీతో సంతము నొందినవారమునందు 946 జననములు 1091 మరణములు గలిగినవి. ఈ వారమునందు జననములు హెచ్చి నవి మరణములు తగ్గినవి. కాని జననముల కంటెను మరణములసంఖ్య 15 గలదు. మరణముల కారణములు పూర్వమువలె నున్నను మరణములసంఖ్య తగ్గుట సంతృప్తికరము.

కెయిరో అల్లరులు.
కెనాల్, సెప్టెంబరు 26. - కార్మికుల అల్లరి కంఠటికిని ముఖ్యకారకు డగు డిప్యూటీ గారిని జేకమునం దీ తొలగించుటకు అధికారము నిశ్చయించిరి. రోమా, ఫ్రీజు, పంపాదకు డు, బోల్షెవిక్సు, పక్షపాతియు నగు కాంటు డిప్యూటీ గారిని తొలగించుటకు గూడ అధికారము నిశ్చయించిరి. డిప్యూటీ గారిని తొలగించినందులకు కోరినందు కెయిరో కంపౌజిటులు సమ్మెకట్టిరి.

ఆంధ్రవాస్తాపత్రికలు:—మన చెన్నరాజధానిలో ఆంధ్రవాస్తాపత్రికలు మొదలుపెట్టిన తర్వాత ఆంధ్రపత్రిక యే. వీరికి పూర్వమునుండియు కృష్ణాపత్రిక మొదటి శతాబ్ది నృద్ధికి కాల తొడ్డి కరువార బయలుదేరిన కత్తికలకు మూలాధారమైనది చెప్పవచ్చును. ఇంకను నూతన కేవల యితరది తెలుగు వారపత్రికలు ప్రచురింపబడుచున్నవి. కాని వానికి తగిన ప్రోత్సాహము లేనికారణమున వంశిగా నిబంధించుటకు లేదు. ఆంధ్రపత్రిక కేవల దినపత్రిక గా మారినది కాటి నుండియు మన తెలుగు జేక మాంధ్ర జేకమైనది. ఈన తెలుగు వారపత్రికలైరి. ఆంధ్రులందరు సాంప్రద్యమునం దుకు తెట్టి. ఆ ప్రయోజనసభ స్థాపించిరి. ఆంధ్రవాస్తాపత్రిక ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, ఆంధ్ర క్రైస్తవిక విద్యాలయము, ఆంధ్ర గ్రంథమాల, ఆంధ్ర పుస్తకభాండాగారములు, ఆ ప్రపంచ నుండియు ఆంధ్రవాటకంకములు, ఆంధ్రసంగీత పరిషత్తు, ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు, ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనము మున్నగు వాటియ వికాసమును ప్రారంభమైనవి.

వృత్తాంతములు

మెయిలు స్టీ మరుకా:—ఈనెల 6 వ తేదీని బొంబాయికి బయలుదేరిన సామలీ అనుస్టీ మరు 36 వ తేదీ గురువారమునాడు మాన్యు చేరకు. మాట్లా అనుస్టీ మరు క్రయాణికులను తీసికొని 27 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బొంబాయి నుండి బయలుదేరినది.

విజయ కలకములు:—యంగ్ల సందర్శకున ఆమరంగములందు పనిచేసి: వైద్యురాలిని ఉపచారికలు మాన్యు స్త్రీల కందరిని విజయకలకము నిశ్చయించును. బ్రాంజి పతకము లివ్వబడును. మల్లారు సాదన పరికముకు, ఆఫ్రికా పతకములను బడినవారికి తప్ప కిక్కినవారి కందరికిని యీ పతకము లివ్వబడును.

ఉద్యోగములు:—ఎం. జే. నారాయణ రెడ్డిగారు కృష్ణాజిల్లాకు జనరలు మ్యాజిస్ట్రేట్ కలెక్టరుగాను ఎస్. శ్రీ వాసరావు పంతులుగారు గోదావరి జిల్లాకు (టెనరీ డిప్టీ కలెక్టరుగాను టి. రంగసాచయ్యగారు అనంతపురముకు (టెనరీ డిప్టీ కలెక్టరుగాను. సి. చలపతి పంతులుగారు అనంతపురముకు జనరలు మ్యాజిస్ట్రేట్ కలెక్టరుగాను నియమింపబడిరి.

సహకార కట్టణ బాంకు:—తెలంగాణలో ఫించు గా కుడు ప్రభుత్వోద్యోగులకు ముఖ్యమైనది. బాంకు బోర్డుల యుద్యోగులకు అకటాలము గా నుండునట్లు సహకార కట్టణిని యజానమును బాంకుయే ఏర్పరచబడును. ఈకాణమున వాటాకు 50-00 ల. బాంకుకి మూలధనము 20 లక్ష. 4 నెల వాటాము. వాటా కు 50-00 ల.

మాతక శిశుభాలయము:—గుంటూరుజిల్లా తెనాలి తాలూకా అంగలకును గ్రామములో జేంచేసియున్న శ్రీశ్రీమతా మల్లేశ్వరస్వామివారి ఆలయములో కన్యకావనము సహాయముచే రు 2000 లు వసూలుచేసి యొకమందిరము నిర్మించబడినది. ఇందు 200 శిశుభాలయము గలవు. ఈ బాండాగార పారంభోత్సవము గంకిపర్తి కాశీ విశ్వనాథం టి. టి. ఎల్. గారి ఆధిపత్యమున జరుపబడినది. శ్రీమతలయ ఆంధ్రజానీ, కృష్ణాపత్రిక, దర్బారు జిల్లాపత్రికలు, ఆంధ్ర పత్రిక మొదలగు పత్రికలు వచ్చుచున్నవి.

చెన్నపురి రాంధ్రపత్రిక:—చెన్నపురి హాలులో జరిగిన యిన్ని దరగా మహోత్సవముల సందర్భమున మొన్న కేనకారే యు సాయంకాలము వామిడుపల్లి లాటిస్ట్ర మొసంగిరి. వామిడు రక్షణల తిరుబండారముల పండ్లు కాశీ తాలూకల యుల సచ్చిగా నొసగబడెను. విజిటర్స్ కుర్చీ మొదల యిని కాశీనాకములనలన వాయుకు సభ్యులు సభ్యులకు తమ వంటలకు రుచిమాపిరి. అనంతరము కంభాధిరణ ప్రచారనము నుందిరి సుప్రీమెట్టి మస్తి పూర్తి బుధులు మిక్కిలి మనోహరముగ ప్రదర్శించెను. తెలుగుమునకి శేషగిరిరావుగారు సెట్టివేసెను. అత్యుత్తమ సేవారామయ్య ఎస్. సభ్యు వారాయలుగార్లు ఆకుపుట వేడుకలను వి. సాంబ మూర్తిగారు సానిటేషనుకునే సామర్థ్య ప్రకర్షముగా కథనాగిరిరి. మారు వేడుకలు వేసి సానికేతను క తాళము వేయరు పాటపాడిరి ఎస్. ఎస్. శ్రీవాసవగారు రసమాపాదించిరి. ఈ యాతిస్థభాంకును వైవేసికొని జను ప్రయోగా జరిపినందున టి. ఎస్. రాధాకృష్ణ వాయుకు టి. శ్రీవామయ్య వాయుకు, వి. సాధుసారథి వాయుకు, ఎస్. శ్రీరామయ్యవాయుకు. సి. రాజకుమారు వాయుకుగార్లు శ్రీంపేటి నయి. వాటితర్వ ముని యుపురు గాడిచెట్ల వారి సహోద్యమ రావుగారు సభ్యులకుతయన వాయుకు సభ్యులకు ఆభిరుం ద న ము ల ర్పించి 1 గడ్డకు గ య్యు వాయుకుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. నిన్న సాయంకాలము సీక కాపుకుల యాతిస్థయ బరిగెను. అతిథివ్యములయన యుచా వారియల సమ్మెగా నివర్తబడినది. అంతరకు కలియగ వైకుంఠవ్యాపక ప్రహరణము ప్రకృత బడినది. మన వాక్యము జేపధారి నియమముడి శేషగిరిరావుగారు శేష భావభియముల వలన సాక్షేత్తు సాలె స్వామిని మరమిరి సభ్యుల రంజించిరి; అనంతరము బ్రాహ్మణవేడుక ప్రతికపుకా మా ద వైదిక సహజములను కృష్ణానది భీరుత్వములను జ్ఞానముగ ప్రదర్శించి. గోతరి ము తెలుపించిన గృహస్థవేదధారి పి. ఎస్. కిం కలంపనయి.

విచిత్రతంత్రీవార్తలు

(రైతుకు పుణ్యము)

ఇంకా ఉంది

బ్రిటిషు రెయిల్వేవనివారల సమ్మెకట్టు.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—రైలుపనివాళ్లు సమ్మె కట్టినా అల్లకలలు జరగకుండా చేయటానికి గూర్చి శాసన అధికారులు ప్రధానమంత్రితో శాలోచించిరి. తనవాంఛ కాన్వేన్షన్లచే సంఘమువారు 35 ఏళ్ల క్రితము గాఢిలోను ప్రధానమంత్రితోను చాలసేపు చుచ్చుకొనిరి. క్రొత్తలలో కొన్ని కొరతనువారికి కొన్ని కొరతలను శాసనమేలు ప్రాసించి. సమ్మెకట్టు జరుగునని పనివాంఛ సంఘమువారు అన్ని కాలమువారిని 24వ తేదీరాత్రి తిరిగివార్తనందిరి. పిమ్మట మంత్రిగారువారువారిని పిలువనంపి క్రితముగాఢిలో మాట్లాడవలెనని. వారినిగూర్చి సంఘమువారు శాలోచించి అంగీకరించిరి. సమ్మెకట్టు జరుగవలసినచో 26వ తేదీరాత్రి 12 గంటలకు ప్రారంభమగును గాని పరమ 12 గంటలకు కాదు. లాభము కార్మికులలోనూ గాని యింకెవరైనా కార్మికుల నాయకులలో చచ్చింది. 26వ తేదీ మధ్యాహ్నము వరకు వచ్చి జరుగునని అధికారులు ప్రకటించిరి.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—అధికార ప్రకటనము—రెయిల్వే వనివారల కాన్వేన్షన్లచే గర్హమునకు ల్లాయికు కార్మికులకిని తిరిగివచ్చునని జరిగిన రాయబారములు విఫలము లైనవి. తేదీరాత్రి 12 గంటలకుండియు సమ్మెకట్టు ప్రారంభ మగును.

చాల కష్టమైన సమ్మెకట్టు.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—రాయబారములు చెడిపోయినవని ప్రభుత్వమువారు తెలియజరిచిరి. కాని ప్రజలందులకు కంటివెరుకలేదు. క్రేటులెత్తిన నందింక పెద్ద సమ్మెకట్టి వర కెన్నవను జరుగలేదు. లండను ట్యూబుల పనివారునూ భూమిలో నడుచు రెయిల్వే వనివారునూ గూడ సమ్మెకట్టు న జ్ఞాన్లు. వారుగూడ రెయిల్వేయూనియనులో చేరియున్నారు. ప్రభుత్వమువారునూ, రెయిల్వే వనివారునూ గూడ యందు రావోపు యిల్లుండు లకు తగిన సన్నాహముల కొన రించుకొనుచున్నారు. ఇందువలన సరేక యిల్లుండును గలగ గలవననంతరి సేమూరియు కష్టిపుచ్చకపోయినను ప్రభుత్వ మువారు స్థితిగతులన్నిటిని లాగుగా శాలోచించి విశేషాధికారము ప్రయోగములకు ఉత్తరవుల జేసి సిద్ధముగ నున్నారను మాటమాత్రము వాస్తవము. వారెట్టి యంత్రకవుల సెనంపెద తో యింకెవరైనా తెలియగలరు. లండను మొదలు గాగల పెద్ద పెద్దవారియు కిరీర పరిశ్రమలకుండి అన్ని వస్తువులను, పని వారలకు తెప్పించుటకు వార ప్రయత్నింపవచ్చును. అంతయు మనమ్యం మనస్థితినిబట్టి యుండును. ఇంతవరకు వాణిజ్యము లముగ పెద్దవారు సమ్మెకట్టలేదు. కాని ఇంతలోనే కొంత మంది కట్టునూచనల కన్పించుచున్నవి.

తక్కిన సమ్మెకట్టులు.

లండను, సెప్టెంబరు 26 —లోకొమోటివు ఇంజనీరులు బొగ్గుచేయ వారు, వీర్ల పనిము రెయిల్వే వనివారల కోరికల ను బలపరుచుచు సేక తీర్మానము సెనంపించెను. ఈ సంఘము వారి కోరిక లిదినిలో చ్చింపబడెను. వీరి కోరికలకును దొరకనము వారిచ్చెదమనిం జికిని ఎంతమాత్రమును తుదక పోవుటలవనక ప్రస్తుతపు ఇల్లుండి సంభవించెను.

ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నములు.

ప్రభుత్వమువారు పైకటల సహాయమునను, సమ్మెకట్టిన రెయిలు పనివారల సహాయమునను జేకమంకట నేడియో యొక కిరిని రెయిల్వే వదలింక ప్రయత్నించెదరని తెలియుచు న్నది. ప్రభుత్వమువారు విమానముల నన్నిటిని పూర్తిగా ను తయారించెదరు.

పైనికటల సెలవు మొదలగువాటి నాపుట.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—యంత్రకార్యాలయము వారిట్లు తెలియజరిచుచున్నాడు.—రెయిల్వేపనివారల సమ్మెకట్టుకులన పైనికట కిరిమాడ్ల సెనంపించెను. పైనికట సేనను విమానములని యుండునా రింకజేగము విడుదలచెదరు.

ఆహారసామగ్రిల ఏర్పాటులు.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—ప్రజల కావశ్యకములగు ఆహారసామగ్రిలకు, పాలను బియ్యములకు కొనిపోవుటకు రెయిల్వే కార్యనిర్వాహకులు తగిన బలవలను టుల సెనంపించిరి తెలియుచున్నది. అతిమధ్యములగు లందు ఇ

కాళుల పన్నెటి నిర్వహించుటకు తగిన యేర్పాటు లొనరింప బడినవి. సహకరముగ పనిచేయువారల రక్షించుట కన్నివిధ ముల ప్రయత్నము లొనరింపబడును. ఆహార సామగ్రిలకు తీసికొని వచ్చుటకును పంచివెట్టుటకును ఆవశ్యక మగునని నిర్వాహముపై మోటారుబండ్లకు తీసికొనుటకునుగూడ క్రభుత్వము వారేర్పాటులనుజేసిరి.

రాయబారములు చెడుటకు కారణములు.

జి. హెచ్చి. ధాతుగుగార్లె చెప్పచున్నాడు.—లోకొమోటివు పనివారలవలె రెయిల్వేపనివారలకు గూడ జీత ముల నిర్ణయించుట పొసగినది ప్రధానమంత్రిగారు తెలిసిరి. అందువలన, సమ్మెకట్టుట కప్పు వేరయ్యెను లేకపోయెను. ఆకాంతివలనను, అల్లగులవలనను తమకేమియు లాభముండదని రెయిల్వేయూనియనువారు ప్రసించెదరని తిరకలంపు. అన్యుల కేరీధనునను నన్యులు గలిగింపబడెను. తన జీవితమంతటిలో నీదినమటి విచారకరమైనది.

విమాన సంఘారము.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—మధ్యభాగమంద వాంకోర్లునుండి జరగాను విమానముమీద వెళ్లగలిగిన వాకి 10 వేల పాకల నీచ్చెదను. వారు కెందా జేయున చేయబడి కెందా జేవు పువాండ్రనే వెల్లకొనిన విమానముపై 81-12-19 వ తేదీలోగా వెళ్లకలెన కెందాలో నుప్రసీద్దులు వార్తముయా కోగారు ప్రకటించిరి. ఇతడు యింకోకంపెనీ యజమాని. యు వరాజుగారి రాకనుబట్టి ఆకటిల్లు ఏర్పాటు చేసెను.

ప్రెంచి ప్రభువుగారి పుస్తకము.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—ప్రెంచి ప్రభువుగారి పుస్తకమున ప్రకటించుటలన గలిగిన వివాదమును గూర్చి అన్నిప్రభు గారిక విశేషమన కిల్లు వ్రాసిరి. కిరీరవర ప్రభువుగారు రనేక విధముల ప్రెంచి ప్రభుగారి కనేక సహాయ మొనరించి యుండ ప్రెంచి ప్రభువారికి కిక్కి కళంకములే బ్రతుక్కించుట కంగీకరింపవలెక నేనివాదముల ప్రవేశించిరి. ప్రెంచి ప్రభువుగారిన్నియు సబధములనుచెప్ప వారంభించుటయే తన్నట్లు చేయ ప్రేరేపించెను. బాకు కిరీర తేదీని సేక చెప్పిన వాని కిప్పుడుగూడ శాసనక వ్యతిరేకమును చెప్పిన ప్రెంచి ప్రభువు గారికిని కిరీరవర ప్రభువుగారికిని జరిగిన సంభాషణ గూర్చి కిరీరవర ప్రభువుగారు శాలో చాలవరకు చెప్పిరి. అట్టి సంభాషణ జరగలేదు! ప్రెంచి ప్రభువుగారు రనుచున్నాడు. కాని ఆ సంభాషణ జరిగినట్లును, అందునుగూర్చి కిరీరవర ప్రభువుగారు చెప్పిన మాటలు సత్యము లై నట్లును సేను విశ్వసించెదను.

వెండిధర.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—నిన్న వెండిఖడ్గిలు బొన్స 63 పెన్సులకుండు అమ్మబడిన.

ప్రస్తుత

సంధికులేము.

తరాను ప్రతినిధి సభయందు చర్చ
పార్లమెంట్, సె 26:—తరాను ప్రతినిధి సభయందు సంతి పత్రమును గురించి చర్చించుచున్నాడు. ఆచర్య తిరిగి ప్రారంభమయ్యెను. క్లెమనుసు గారి యంతవ్యాసముకొరకు ప్రజలు సరికొంది చున్నాడు. ఆమెికాజేవు నేనేలు సభయందు జరిగిన చర్చకు బట్టి తరాను ప్రజలకు అతర్దా కలిగెను. అందుచేతనే వారు ప్రధానమంత్రి యంతవ్యాసముకొరకు సరికొంది యుండిరి. ఆమెికావారు సంధి క్రయము ప్రవ పరువని యెదల క్రువులు తరాను జేకమొందికి దండెత్తి నన్నును జేకమొందియును కేమిట్టుబాట్లు కలవక క్రొత్తల ప్రక్రియించుచున్నవి. ఆమెికావారు శాంతిసభయందు చేరుటకు నిరాకరింపనియెదల క్రువు సంహారమునకు ప్రాస్తు జేకమొందేమి సాహాయ్యముండునని కూడ నని ప్రక్రియించు చ్చుని. ఒక్కొక్క నిబంధననుబట్టి సంధిపత్రమును యొచింక కాని నేకముగ శాలోచించవలయునని క్లెమనుసు గారు తమ యంతవ్యాసములో కోరిరి. వివిధజేకముల వికమత్యమునే మిత్రమండలివారు పాటించిరి వారు తగ్గించిరి. తరస్సర మును సాహాయ్యము చేసికొనవలయునని ప్రాస్తు బ్రతికు జేకములకు లేకపోయినను జర్మనులు బెల్జియముజేవు తిట్ల భారమును భంగపరచినవెంటనే యంతములో దిగి వారికి సాహాయ్యము చేసినందునకు ఆంగ్లమువారు వ్యాపించిరి. ఆమెికావారు చేసినసేవను తరాను తెన్నటికిని ము అ తరు.

కాంతిసమయములో కూడ వారు తోర్పుదగలరని తరానులు తలచుచున్నారు. ఆమెికా నేనేలువారి యభిప్రాయమును వోటును క్లెమెంసు గారు నిర్లక్ష్యముచేయుట లేదు. కిభిక త్రార్వకముగ సుభయజేకములకును యేర్పాటు జరుగకపోయినను, ఆమెికావారి శాధారముచేసికొనవచ్చునని వారునుడిచిరి. విల్సనుగారు విషయమై బహుళజేక చున్న ఆజేకలలో తరానులకు ప్రసక్తిలేదు. వారి మనా త్తరకార్యముల కతకోధ ముగనుండు పనులలోను తరానులకు నిమిత్తములేదు. సంధి పత్రమును ప్రవ పరుపలననదని వారు కోరిరి. ఆంగ్లము సాహాయ్యములేకుండ క్రితములు యంతములో శాలియించెను. త గా ను లు మార ను కెడ్డ ను యుద్ధ ముల లో విజయము గాంచి లోకమునకు బిగ్గులవలని యుక్తవము లేకుండ రక్షించిరి. కాని మిత్ర సంధి సాహాయ్యము లేకుండ వారు యుద్ధమును చాలకాలము పొసింపలేక పోయియుండురు. యుద్ధములో తరానులు తమరక్తమును దారపోసి విజయ మును పొందిరి. అట్టివాడు కాంతిసమయములో కొంతత్యాగ మును చేయవలసినదనియు నెకంకంపెనీయరు. వారు పార్లమెంటు వారిమీదను దొరకనమువారిమీద నవ్యుకముచి పనిచేయవల యును. శాంతిసమితివారి యధికారముక్రింద పైనికటల మికను లేదు. కావున ఆవ్యసేనవారములను కొరగూడెను. పోలండువారు జర్మనీమీద కత్తకట్టెయెదల తరానుయొనులు సదుపాయట్లు జాలరు. నరిపార్డు గోపలనుండిన ప్రజలనిమిరిబట్టియే పరిపార్డు లని ప్రయోజనముండును ప్రజలు దుర్బలముగనుండి జేయె నకు మంచిసరిపార్డు ఉండిన లాభమేయుండును! తరానులు తమకు కావలసినదంతయు కోరవలయుననియు, వారికి తృప్తి కరముగ జరుగనియెదల మిత్రమండలితో విడిపోవలయుననియు కొందరు చెప్పచున్నారు. వారివాదము బోధపడుటలేదు. అంగీకారము కాని మరతులను మిత్రమండలివారెవరును తరా నులకు లేకవచ్చు. వారు అన్యకంపెనీ యున్నగు జేకముల పైని కటల కాన్వేషణను కీర్తింపిరి.

పారిసీకపు విచేకిముత్రి.

లండను, సెప్టెంబరు 26:—ఈతడు పొన్ను నగరము న కేకను. ముఖ్య అరబుండుక్రము మెరకగా నుండుటచే రాపూరేవు వృద్ధిచుగుటకు అభ్యంతరము. కలిగియున్నది. దానిని తీసినగాని మెరపాటేమియు పారిసీకము యున్నగు జేకముల వ్యాపారము వృద్ధికారు. దానిని తీయుటకు నుమా రు 10 లక్షల పాకలు వ్యయమగు నని సర్ బకన్సుగారు పై యుక్తత్రిత వాగిరి.

లోరేయును సమ్మెకట్టు.

మెట్టి, సెప్టెంబరు 26 — యజమానులకును పనివారల కును సమ్మెకట్ట రాజీ తుదురపోవుటలన లోరేయులోని ఇనుముపనివారు సమ్మెకట్టిరి.

స్విట్జర్లెను.

పార్లమెంట్, సెప్టెంబరు 26:—స్విట్జర్లెను శాశ్వేవారి పరిపాలనకుక్రింద నుంచుటకు ఉన్నత సభ వారంగీకరించిరి. కోయింగాను జర్మను కూపు ఆక్రికానుండి వికేసి పోర్చు గినువారి కొనగుటకుగూడ నిశ్చయించబడినది.

అమెరికా

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు.

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 26:—నరముల జబ్బులన ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు తమప్రయాణ కార్యక్రమ మంతటిని రద్దుచేసికొని వెంటనే వాషింగ్టనుకు తురలగలసినవా రైరి. అతినిస్థితి అంత విషయముగలేను.

అమెరికా ఉక్కుపనివారల సమ్మెకట్టు.

యజమానుల తీర్మానము.

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 26:—స్టీలు కార్పొరేషను అభ్యంతరము జ్జిక్రే గా రిల్లు తెలియజరిచిరి.—సమ్మెకట్టు విషయమున ఫిట్టి పాట్రిక్సు గారిలోగాని ఆకని స్టీ హితుల తోగాని యు త్తర క్రతుక్తరముల జరుపుటకు సేనంగీకరింప ను కార్పొరేషనువారికొక్క తమ పనివారల సంకతినే జూచె దరు. వారిపనివారలలో వెక్కుమంది శాను యూనియ నిట్టును ఫిట్టి పాట్రిక్సు గారు నగ్రసిద్ధ విప్లవకారుడు. ఈ సమ్మెకట్టు విజయ మొందునెదల నిశ్చయించి జేకములో చాల సంఖ్యభము కలుగగలదు

అమెరికావారు సంధిపత్రము.

వయమాగు, సెప్టెంబరు 25:— సోమవార సవరణ సంగీకరించి సంధి పత్రమును విడుదల చేసి, మంజూరును సూచించు వాగ్దానమును వాగ్దానమును మనముల సంకల్పమునకును, ప్రతికూలము వివాదములను దృఢీకరణముల వారివలె కలియచున్నారని విల్లునాగున నడిచిరి.

రమ్యా

బాల్మిక్య రాష్ట్రములలోని జర్మనులు.

లండను, సెప్టెంబరు 26:— ఎక్విడిట్ ప్రాతినిధ్యమును ప్రాయశఃపన్నుచి, వాన దేవతలను గూర్చి ప్రత్యేకముగా బాల్మిక్య రాష్ట్రములలోని తొలగించుటకు జర్మనీ సైన్యములకును మామూలు సమ సంకల్పమును ఉన్నత సభవారు కలిపించిరి.

బోలెవిస్టులు, రమ్యాకిరి

బోలెవిస్టులు, సెప్టెంబరు 26:— ముద్రాణ ప్రకటనకుంద బోలెవిస్టుల లాఠీచెయ్యియు జేరమును ముట్టడింపవలయు నను అంశమును ఉన్నత సభవారు నిన్నటికియు కలిపించిరి. అట్టి ప్రయత్నము కొనసాగించుట వ్యాయాంగిక కారమునా యను సంకల్పము వ్యాయాగమును కండితుల కుడికి సంకల్పములను నిర్ణయించవలయునని వారు నిశ్చయించిరి.

రమ్యాయుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— జర్మను దండెగారు వార ముగ్గురులలో 6 వేలమందిని కట్టుకొనిరి. కొల్లకుగారు 50 మైళ్లు ముందుకు వెళ్లిరి. బోల్షివిస్టులు టర్కీకుంకల నిరభ్యంతరముగా పోవుచున్నారని. సైన్యము అంతయును తమస్వాధీనమున కలదని బోల్షివిస్టులు ప్రకటించిరి.

ఇటలీ

పూర్వముననువృత్తి.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— యుగోస్లావు పత్రికాసంఘమువారు, యుగోస్లావు ప్రత్యేకము పూర్వముననువృత్తి నని చెప్పినమాటలు యజ్ఞపదమున. యుగోస్లావు ప్రభుత్వము వారి తీర్మానముల నాచరించి ఏ ప్రయత్నమునా రచనకుండి క్రొమముల పాదరంగి దుర్భరస్థితి నెవరూపి కావలసి నెల కొద్దెదరు కాకయుని బాదుచున్నారని నూతన వానంఘము వారు తెలియబరచిరి.

జ్ఞాపకము ట్రోగీరుగో ప్రవేశించుట.

కోపనపేరగు, సెప్టెంబరు 26:— యుగోస్లావు ప్రతివాదములను దక్షిణజ్ఞాపక విశేషమునకు సాలాలో నుండి బట్టాకరి: తిరస్కారము: ఇటలీయులను పట్టుకొనియున్న ట్రోగీరుగోను మిదికి దక్షిణజ్ఞాపక ప్రత్యేకము లేనందున, ఇటలీయులను నచటినుండి బలవంతమునై మరలించు నేగిన అమెరికా యుద్ధవాక్ వాగ్దానములలోని కేసుపట్టికచట్టి ప్రజలు ఇటలీయులపై కుట్రకుల నుకమోగించుచుండిరి అంతట వారెంతోదరగ నానందమును నిడచివెట్టిరి. దక్షిణ జ్ఞాపకము ఇటలీయుల నేనానిని నురమాగ్గున మునుపైయులను ఒక సాయుధ కలటముతో కట్టుకొనిరి. ఈలోని 200 అమెరికా వానికులు ముగ్గురింగులతో తాపతికతోయి సాయుధ కలటమును, టైలీలను పట్టుకొని వారిని ఇటలీకిడవంపిరి. సెప్టెంబరు ప్రత్యేకము లేకెంపింది. ఉత్సాహపూరితముగా వారాదరింప బడిరి అమెరికను లాగెరమును దక్షిణ జ్ఞాపక ప్రత్యేకముల కిచ్చినకే వరల అమెరికా యుద్ధవాక్లలోని కేగిరి. ఆ వాక్ ఇంక మరెక్కన్ని దినములకర కలట నుండును.

సంధిసభవారి తీర్మానము.

కోపన, సెప్టెంబరు 26:— ఐ.పి.కె.ను వారాధిక ఇట్లు ప్రాయశఃపన్నుచి, నిన్నటికియు క్రొమ కాన్సిలు సమావేశము కాగా నిన్నరు టి.బి.గోగిరియు చెప్పిరి. జెకోవ్లాక కియా, యుగోస్లావియా గ్రీసు, రుమేనియా జేకములు, సెప్టెంబరు, క్లాగెను ఫ్రెండు, చానెట్టుల నెట్లు స్వాధీనము చేసి కొనగలిగికో ఆట్రెను నే ఇటలీయులను పూర్వము వాగ్దానము కొననెట్లు సంధిసభవా కేర్పరచు కాలకపోయిరి. అట్లేన్నరుక బాలని వారిక సభ సెట్టివేయుటకు మంచిది.

పూర్వము విషయము.

కోపన, సెప్టెంబరు 25:— పూర్వము విషయమును క్రొమ కాన్సిలువారు పరిష్కరింపదగు నని ము ప్రముల కలరిరి పూర్వము కట్టుకొనునా కేర్పరచ ఇటలీకిని నాన్యుకరముల గల సొంకురు లాండును అదెజయా వోనీ, అంబుకృతకట్టుకొనునా కే పరుచుకొనుకయే కర్తవ్యమున డి అనంజయగాగు తెలిపిరి. 25-న లేచి వురకునుక రాజుగాని అప్యకృత క్రింద క్రొమ

కాన్సిలు సమావేశము జరిగింది నిన్నరు టి.బి.గోగిరి మున్నగు వారాధిక్యు లండనుకు కచ్చిరి చారకు సోనికో నిన్నరు టి.బి.గోగిరి గార్లు మాత్రము గాతేరు.

మచిలీపట్నంలో నుండు డి. మున సభ కోర్టులో

os. నెం 358/1919 కు

వాదు:— 1 వోరల్ల మోక్షమ్మ, 2 వోరల్ల గోపాలం, 3 వోరల్ల సత్యవా రాజుగారు 4 వోరల్ల కృష్ణమూర్తి. (ప్రతివాదులు:— కి.బొంబేగన్నా భావాన్యం, 2 కి.బొంబి గోపాలాచార్యులు, (1803)

వాదులవాదన 1 క ప్రతివాది పేరన్న కారానుబట్టి చేరకలసిరి అటుల వాయిదా మొత్తం రు.210-3-0 లకు తమ కోర్టులో యిద్దరి ప్రతివాదులమీదకు వావా వాఖ్యం చేయ బడినది. వావానోటికముల రెండుకర్మాచుముల చేయించిన సర్దుకాలే. తి.గి కోర్టువాది 10-10-1919 లేచి వాయిదా వేసినాడు. ఆ సేచి పక్షం 11 కుంబలకు సదరు కోర్టులో యి ప్రతివాదులు హాజరుకము అక్షేపములను మును: వున్నయెడల తెలియవచ్చుకోవలసిగ. లేనియెడల వావావాది కరోతు మందు విచారణ కాబడి తీరుమానించబడును.

L. Vissayya
Pleader For Plaintiffs.

ప్రకటన.

వాది భక్తవంశం గ్రామం లోలో కెడిము సా సెయిటి సంఘము ప్రతినిధులు: ప్రతివాది భక్తవంశం యుడే రాజు ముత్యాలపట్నం వెంగళాడడి: ను. కోర్టులో వావా చేయ బడి (ప్రతివాదిని డి.బి. పొందబడి నుండి ఫయల్ డిక్రీ కావలె నని O. S. 289/18 A 1059/19 అప్పి వాఖ్యం చేసినాడు. 16-10-19 లు పక్షం 11 కుంబలకు ప్రతివాది హాజరు కాని యెడల ఫయల్ డిక్రీ చేయబడు నను సంకల్ప తెలుపద మయినది.

యం. నారాయణరావు,
వాది వరం కేసు.

Persian Foreign Minister, Visit to Paris.

LONDON, September 25. The Persian Foreign Minister has gone to Paris. The Persian Minister and representatives of the Foreign Office saw him off.

To Fly to Australia. French Airman's Plans.

PARIS, September 20. A French aviator starts on the 25th instant on a 23,000 mile flight to Australia, expecting to accomplish it in about thirty stages, 3,000 miles over sea and 4,000 miles over mountains.

Armenia's sad Plight, Appeal to "Entente" Parliament.

LONDON, September 20. A message from the Armenian Parliament appeals to the Parliaments of the "Entente" to prevent the annihilation of Armenia by hordes of Turks and Kurds, headed by Turkish regular officers, who are invading Armenia and massacring the inhabitants, encouraged by the inaction of the Powers. The whole of the Armenian manhood has been mobilised to save the country, but the fight is unequal and Armenia abandoned, inadequately armed and munitioned, must perish.

Typhus in Poland. A Terrible Situation.

LONDON, September 20. PARIS:—The Inter Allied Medical Commission has returned from investigating Typhus in Poland. It reports that the epidemic is widespread and the number of deaths enormous. Fresh cases are constantly introduced by refugees and war prisoners from the East. The Polish health authorities are inadequately staffed and equipped. Relapsing fever, typhoid, and dysentery are also prevalent, and the outlook for the winter is very gloomy. There is danger that the disease will spread to Western Europe unless vigorous measures are taken.

Fatal Motor Accident.

CALCUTTA, September 22. Yesterday afternoon the police found the dead body of Mr. F. W. Rice, an Assistant of the firm of Messrs. MacNeill and Company in a rain at the junction of Kidderpore road and Causarina avenue. By the side of the body was found a damaged motor cycle. It is presumed that the deceased who was out on his motor cycle for an early morning ride, overbalanced at the junction of the two roads, ran into the drain and was instantly killed.

Storm in East Bengal. Indescribable Havoc.

CALCUTTA, September 28. Further reports of the recent storm which reached here from the districts of Eastern Bengal go to show that the havoc played by the storm in the jute districts is simply indescribable. At Goshat do not five per cent, of the jute premises and trees escaped total destruction. Steamer Companies have suffered perhaps the most, as over 30 loaded flats of jute have been sunk or wrecked on the river, and two barges burnt at Messrs. Chamarit's ghat, having been blown to the opposite bank of Gopechur Khal. They set fire to Messrs. David's bungalow at Cossipore. Some of the European firms have lost their launches and loaded boats coming from moorhail stations. Thousands of "beparis" boats have been sunk at various ghats. Many lives are reported lost on the river or killed in their dwellings through destruction of their huts. During the night, the river Lakhya rose four feet. The flat "Tegra" had her roof blown over, and the pontoon on connection with Goalundo station was split into pieces. Jute business is at a standstill, and work cannot be resumed for a fortnight at least. The total loss is at present estimated at approximately one crore of rupees.

The U. P. Council. Town Planning Bill Passed.

LUCKNOW, September 23. At the meeting of the United Provinces Legislative Council held at Nainital on yesterday, His Honour Sir Harcourt Butler presiding, Mr. Lambert moved that the U. P. Town Planning Bill be taken into consideration and passed. Munshee Narayan Prasad Asthana moved certain changes, but these were rejected by the Government. Several other minor amendments proposed by the Hon'ble members were lost. The Bill was passed, and His Honour congratulated the Council, the Committee concerned, and Mr. Lambert, on the passing of the Bill. Munshee Narayan Prasad Asthana subsequently moved another amendment to the Bill, providing for appeals to the High Court from the awards given under the Act. This was accepted by the Government subject to certain restrictions. Lala Sakhdar Singh moved a resolution providing for the increase of the rate collection allowed to Zamindars on account of the water rate. This was accepted in a modified form. A resolution to increase the tax on motor cars was lost. Another resolution regarding the increase of pay to armed Police was withdrawn on His Honour explaining that the matter was under consideration. Syed Reza Ali's resolution about the shoe removal question was not supported by his non-official colleagues, and was lost by an overwhelming majority.

Steamer Movements.

BOMBAY, September 22. The mail steamer "Kashmir" arrived in Bombay today. Among the passengers were Sir Abbas Ali Baig and Lady Baig. The "Mercara" with the homeward mail and passengers, sailed at noon today. Among the passengers were the Gaekwar and Maharani of Baroda and Lieutenant General Kirkpatrick. The mail steamer "Plassey," which left London on 5th instant, has on board the mails of 14th instant, and arrived at Port Said on the 20th instant. The Anchor line "Nassau" signalled at Perim on the 19th instant, and is due in Bombay on the afternoon of the 24th instant. The B I S N. Company's "Neuralia" left Port Said on the 20th instant and is expected to arrive in Bombay about the 9th idem.

Navin Mahratta Shala. An Interesting Ceremony.

POONA, September 27. His Excellency Sir George Lloyd, Governor of Bombay, performed yesterday evening, in the presence of a large and distinguished gathering of ladies and gentlemen, the ceremony of laying the corner stone of the buildings of the Navin Mahratta Shala, the primary school constructed by the Deccan Education Society in Poona. The acquisition of the site of the new buildings, at a cost of one lakh and a quarter of rupees, was made possible by the free grant of an equivalent amount given by the Government. On account of the heavy rain we are having here the ceremony had to be arranged in an adjoining building. Sir Gangadhar Rao Patwardhan, Chief of Miraj, one of the Vice-Presidents of the Society, having welcomed His Excellency in a short speech, Dr. K. K. Joshi, Secretary, read a statement about the origin, growth and aims of the school, in which its development since its very start in 1899 was traced. The following demands were also made in the statement:—[1] Free grant for the erection of a big hall; [2] funds for a spacious play ground, and [3] the payment of the usual grant-in-aid on the basis of two-thirds of the actual expenses as a special case in view of the experimental character of the school.

In the course of his remarks Sir George Lloyd referred to the extraordinarily wide field for educational experiment that exists in Poona, and in this connection His Excellency made prominent mention of the name of the late Mr. Gokhale and the Deccan Education Society for their very valuable efforts in the cause of education. Turning to the general demands made on behalf of the Society, His Excellency promised sympathetic consideration and every possible help. When attending similar functions elsewhere it often fell to His Excellency's lot to criticize, but in this case Sir George Lloyd was glad to be able to make criticism to make.

Sir M. B. Chaubal, seconded by professor Kancherla, Superintendent of the School, then proposed a hearty vote of thanks to His Excellency, after which the ceremony terminated with the garlanding of His Excellency.

Imperial Legislative Council.

Indemnity Bill Passed.

Heated Discussion.

Pandit Malaviya.

SIMLA, September 25.

Pandit Malaviya said he must oppose the Bill. He did so with all responsibility which fell upon him as an elected Member of the Council after thoroughly weighing the words of his esteemed friend, Mr. Gandhi. The Bill was to be considered on its merits. The opinion of Mr. Gandhi was entitled to be weighed, but there was a higher power to which he must bow, the power and guidance of one's own conscience. It was this higher and noble instinct which led him to oppose the Bill as it stood. He was glad that the Hon. Home Member had paid a compliment to Mahatma Gandhi. It was all just but he hoped that, after maintaining such a nice opinion about Mr. Gandhi, the Hon. Home Member would advise the Punjab Government to annul the sentence prohibiting his entering the Punjab areas. He objected to the phraseology of the preamble, because it presupposed that what measures the Government took were justified by the stern necessity of the time. It was this position which he challenged and which must be put clearly before the Council. The modification which the Government thought to have carried out by the substitution of the words "enforced Martial Law" had altered the whole position, and this ground itself was sufficient to ask the Council that the Bill should not be passed. Instead of whereas Martial Law was enforced, it ought to be shown that whereas certain actions, and, if possible, all actions taken by the officers were justified and in strict consonance with the demands of the occasion, the Government was going to indemnify those officers. Such a position would not have elicited a single word of comment against it. The Hon. Home Member the other day read to the Council a telegram which the Government of India had received from the Punjab Government on the 10th April asking that Martial Law should be introduced in Lahore, Amritsar and other parts of the Punjab, because certain things had happened there. Now the telegram did not state the whole truth. It gave only a side view and stated only a part of the whole story, and such a view was not in any way sufficient for the Government of India to form any sound judgment as to whether Martial Law should be introduced. Even on the 10th April after temporary disturbances and the expiry of several persons everything was quiet in Lahore. A correspondent of the "Pioneer" writing in its columns on the 25th, said that, as a matter of fact, on the evening of the 10th April no real anxiety was caused by the mob. The fact stated by this writer could not be an unimpeachable mystery. The "Civil and Military Gazette" published that after 5.30 all was quiet on the 10th at Amritsar and Lahore. Therefore the telegram which the Hon. Home Member relied upon was not sufficient to justify the introduction of Martial Law. In several parts of the Punjab, the disturbances were not such as to necessitate the aid of military authorities. He had put forward some questions to the Government, in order to sift the evidence and arrive at truth but to his utter disappointment the Government refused to undertake them. In these circumstances he was entitled to assume the correctness of those facts for the purposes of this debate. The Council would remember that he had a personal knowledge of the Martial Law incidents, and he put forward those allegations on his own authority and on the authority of many of his respectable friends. The Government was ready to believe the report of its subordinates and police officers, who could be bribed for anything and the Government was not doing well to refuse to answer the allegations by an Hon. Member of its standing.

Reply to Critics.

He then entered into the detailed criticism of Mr. Bailey's speech to establish the truth of his own statements.

Coming over to Mr. Thompson, he said that in the Badshahi Mosque case, a C. I. D. Inspector had according to his evidence on oath, himself admitted that he denied to answer that he was a C. I. D. Officer, and this provoked the Chairman of that meeting to declare that no C. I. D. man should be permitted to attend their deliberations. He was sorry that Mr. Thompson had tried to minimise the sufferings and indignities to which respectable Indians were put to. He read a letter from Barrister who clearly stated all the hardships that they were put to. The Pandit criticised General Hudson who called the meeting of an unarmed mob as an organised rebellion.

Continuing, Pandit Malaviya said that the Law Member was absolutely unjustified in offering gratuitous insult to Raja Sir Rampal Singh when he said that he (the Raja) had read out a speech written by a friend. The speaker sent a telegram to Raja Rampal Singh to come back to Simla and tell the Law Member that he had written his own speech and the opinion he expressed was his own. Pandit Malaviya read a telegram to the Council received from Raja Rampal Singh, in which he said that he was sorry he could not come in time, and asked the Pandit to tell the Government that he wrote his own speech and the Government was wrong in thinking otherwise, and the opinion he expressed was his own.

As for the Law Member's criticism that the Members from other provinces opposed the Bill in the Council while Members from the Punjab did not say a word against it, he (speaker) could only say this, that the people of the Punjab had so far not been given any opportunity to express their own opinion on what

happened and what they suffered. The Law Member had also ridiculed those who had gone to the Punjab to enquire into the incidents as a self constituted commission. This was not the truth. These gentlemen were deputed by the All-India Congress Committee. Whatever it was, he and his friends were not afraid to tell the truth, in spite of the frowns from the Government benches. The Hon. the Law member said that, when the people, coming from the middle of the disturbances, did not question as to the propriety of the measures taken there, how could any one come and say that there was a rebellion and that Martial Law was not justified? The argument was altogether baseless. Who were the representatives from the Punjab? Merely nominated and as such how could they command the confidence and approval of the people whom they represented? It was lamentable that the Punjab was denied the privilege of electing its own members, who could talk as freely as others did. He was sorry that any weight should have been attached to the opinions of Mrs. Annie Besant, Mr. Horniman and Mr. Sastri, because when the Government would not allow any real facts to leak out, how could any one, however wise he might be, form any sound judgment as to what was happening in that unlucky province? The Government of India and the Government of the Punjab were bound in duty and honour to ascertain the facts, and it was in all humanity he appealed to them to do it. It would not be well for the official members to make speeches to dispose of all matters, but a scrutiny must be first carried, and if the Government succeeded in establishing its own version, they would gladly accept the Bill. This was necessary in the name of British justice and good Government. The sufferers should be given a chance to seek for the redress, and it should not be said, that whatever be the report of the Committee the officers are bound to be indemnified. Such an attitude was certainly uncalled for. The Government was asking them to assent to a Bill to indemnify officers against acts, the legality, propriety and the humanity of which was still to be investigated. The Law Member and the Home Member spoke about their duty to soldiers. He said that the soldiers should not have acted on any illegal orders from their superiors. Even a King's illegal orders should not be obeyed. Here the Pandit quoted examples from past history to show that soldiers who obeyed the illegal orders of their masters should be brought to account for their conduct. The apprehension of the Law Member that if the soldiers were not indemnified, they would not help in future was such to which no sane man should subscribe. The results of not indemnifying such soldiers would, on the other hand, be that they would get a lesson and would in future avoid from indulging in all sorts of atrocities which were now attributed to them. Concluding, Pandit Malaviya made a strong appeal, and said that all of them should give up their prepossessions and bias and enter to enquire into the state of affairs, and if the enquiry ends in corroborating the version of the Government, he would respectfully bow to such a result, and if his version were right, he would request the Government to lend a favourable ear to it.

Mr. Thompson.

The Council re-assembling after lunch, debate was resumed on Sir William Vincent's motion that the Indemnity Bill, as amended, be passed. Mr. Thompson, speaking in reply to Pandit Malaviya, said that the Pandit had referred to his speech, and wanted an answer from the Government. But so far as he recollected, there was not the slightest mention of the incident at Badshahi Masjid. Dealing with the cases of persons who were confined in the Fort at Amritsar, the Pandit said that he (speaker) was going to avoid the mention of those respectable persons who were handcuffed. He (speaker) said that in those cases he gave the facts as they were supplied to him, and he pointed out the other day that those persons were subjected to hardships, but such action could not be extraordinary in view of the fact that certain European ladies and children were also suffering under the same sort of hardships not brought upon them by their own actions. As regards flogging, he said when it was mentioned by him that stripes were inflicted upon two boys, he did not mean to disguise anything, and he asked the Council what more complete explanation could be given. The Pandit seemed to be under the impression that the "Civil and Military Gazette" was an official organ, and, therefore, its account about some event was official. He challenged such a supposition. As regards the number of casualties on the Julianwala Bagh case, he said that his number, 291, was the nearest. Some registrars were appointed to register any death, and then report was to be submitted to the Sanitary officer. Thus they had taken more sure steps than Pandit's friends could have taken to ascertain them. Therefore, he still thought that any further number should be received with suspicion. As regards the corpse which the Pandit had seen in a well, he did not believe that. In the course of 2½ months it would have become all bones. Mr. Thompson said that the Pandit's speech throughout was characteristic of an appeal to the heart rather than to the head, and that he (Pandit) wanted to create horror in the minds of his hearers. The Hon. Pandit wanted that there should be some co-operation between the official and the non-official members in connection with these disturbances. He had been trying to prove quite unreasonably that the police officers were bribed. Such an attack could hardly contribute to the co-operation which the Pandit so heartily

desired. Moreover, the Punjab Government had written two letters, one to the Pandit and the other to Mr. Motilal Nehru, inviting their assistance to scrutinise the case. There was no answer from the Hon. Pandit, and the answer received from Mr. Motilal Nehru gave them no assistance.

Pandit Malaviya, rising to a point of order, said that he had received no such letter.

Mr. Thompson said that he did not know definitely about the letter to Pandit. He said that the whole tone of the Pandit was one of a disappointed man who was seeking refuge in literature by reciting poetry. He concluded by saying that he had stated the facts, and it was for the Council to see whether the Punjab Government was justified in its action.

Sir Malik Umar Hayat Khan.

After the conclusion of Mr. Thompson's speech, Sir Malik Umar Hayat Khan said that 99 per cent of the population in the Punjab would welcome the Bill, the necessity of which was recognised by Martial Law Commissioners. He thanked the Government for appointing an additional Indian and a European to the Enquiry Committee. Those who were spared in the catastrophes hoped that the Government would take precaution that it did not happen again. Referring to the Gujranwala case, he said that there was no other way to deal with the situation than by mere plain action. As regards Lahore, he wished Pandit Malaviya were there at the time when the disturbances broke out.

Mr. Sinha.

Mr. S. Sinha, opposing the motion, said that, after so long a debate, they were as far from coming to any agreement as they were when the Bill was first introduced. In such circumstances, if he entered into a very long discussion, he would be simply adding to the agony already troubling their hearts. When the Bill was introduced by the majority of official votes, they tried to come to some compromise with the Government. Consequently, there were 38 amendments, and each one of them was meant to bring themselves closer to the Government. Thirty-six out of those amendments were rejected, and the two accepted were immaterial. Instead of being thankful to them for trying to reach at some conclusion, the Home Member with his characteristic emotion charged them with trying to whittle down all important parts of the Bill. Mr. Sinha, lamenting the helpless position of the Indian Members in the Council, quoted from the "Looker-on." He said that an Anglo-Indian paper of considerable influence was sympathetic with the Indian Members for having no legs to stand on as the paper asserted them. To the same effect he quoted the opinion of another European gentleman who was once a highly respected Government official, and showed how an independent European would look at the position of Indians. Coming to the Law Member's allegations that Raja Sir Rampal Singh's speech was written by a friend, Mr. Sinha said that he did not believe it, and even if one were to believe, what was the position of other non-official members who had come there simply to support the Government in any measure that it might take. Such members had their speeches written by friends, perhaps, on the official side. (Applause.) Coming to Mr. Gandhi's opinion, Mr. Sinha said that it undoubtedly was an opinion from a great authority. But he was surprised to find the attitude of the Government in such matters. When Mr. Gandhi had written something supporting their policy, the Hon. the Home Member had brought forward such an opinion and made it the subject of his whole speech, but when Mr. Gandhi had been writing vehemently against the miscarriage of justice in the Punjab, then the Government did not think it fit to pay heed to them - an amusing position. The Indian view was that, whereas the Government was truly justified in resorting to effective measures for putting down riots and disturbances, in the actions taken for that purpose things had been done far beyond the requirement, and that, in the name of putting down disturbances and maintaining or restoring law and order, measures had been carried out which were oppressive. Different versions of the events had been given by Pandit Malaviya, Mr. Thompson, Mr. Bailey and General Hudson. After listening carefully to all those members and after judging their accounts without any bias, he was convinced that measures had been taken which should not have been taken or taken in a milder form without any appeal to race or nationality. We would ask Mr. Thompson whether the arrest and detention of Mr. Manohar Lal was justified, and whether it was legally right to have released him after one month or so without taking him to trial. In the case of Miss Sherwood the people were asked to crawl on hands and knees in order that it might strike their imaginations. Was it justified, he asked, in all humanity to ask his Majesty's Indian subjects to crawl on hands and knees and especially those persons who had not committed that crime of maltreating Miss Sherwood? It was a cruel irony of fate that such things should have been sanctioned in the British Empire. This justified his remark that things were done which might not have been done.

Coming to Mr. Shafi, Mr. Sinha said he did not expect that the Education Member could ever take part in such a bill. It was certainly out of his scope and ordinarily would have been surprising to find the Education Member speaking on Indemnity Bill, but in the case of Mr. Shafi there was strong reason. Mr. Shafi was very anxious to support, but, perhaps, it was quite inevitable that there should be some change in the attitude and temperament of a non-official member when he changed his seat to that of the official benches. At any rate, he did not think there was any justification for passing the Bill at such a time and opposed the Bill.

Sir George Lowndes.

Sir George Lowndes said that, after hearing a long and powerful speech delivered in admirable eloquence by Pandit Malaviya, they could not be swayed by it. They were there as responsible Government of a great country, and they had got to carry on their duty not with their hearts out with their heads. After the exposition of the facts by the Pandit, there was not a single word of his (Pandit's) which would carry conviction to his (speaker's) mind. Nine-tenth of the Pandit's speech was delivered to show that Martial Law was not justified. That was not the question before the Council. The question was not whether the acts which were alleged to be unnecessary, "malefide," were to be protected, but whether the acts which were "bonafide" and were necessary were to be protected. If the officer or person had acted under

the orders of the Government "bonafide" for the restoration or maintenance of order, he was to be indemnified, and no one else who did not fall under that category. There was perversion of facts throughout the Pandit's speech. The Pandit sought to show that the Government was going to validate all acts by the officers. He (Pandit) confused the word "validation" with "indemnity." Validation was something which was quite different. Validation in the Bill was confused with validation of sentences of many who were now in gaols, whom they as responsible Government, could not release on account of public interest. That was at the most the extent to which validation could lead in this Act. To say otherwise was simply perversion of facts. They were going to indemnify only those officers who had acted "bonafide" under the Government orders, and if any boy had any complaint, let him go and file a suit against the Government. The soldiers had simply executed the orders of their superior, they had not done so themselves. It was necessary to indemnify those officers. As regards Pandit's predictions over the preamble, Sir George Lowndes said that the Pandit was illogical in concluding from the preamble of the executive parts of the Act as it suited him without considering what was in the other portion. The Pandit wanted to interrupt, but the Viceroy ruled that the Pandit should observe patience when others had listened to him quietly for so long a time. As regards his reference to Sir Rampal's speech, he was sorry to have said that it was written by some friends. He asked whether the state of affairs in the Punjab was such as could have been met by the ordinary civil police, and if not, was not military help necessary and, therefore, Martial Law justified. The question was did the Hon. Member regard it the first duty of a stable Government to enforce law and order in this country to protect the lives and property of the citizens. If they did recognise that as the first duty of the Government and if the Hon. Member wished that their lives and property be protected in case of emergency by drawing the help of the army for that purpose, then they must take the first possible opportunity of indemnifying those who had been carrying out the orders of the Government quite "bonafide" and in good faith. If the Hon. Members did not want protection, they might refuse to indemnify officers, but if they did want it, they should give support to the Bill. He could have tried to refute all the arguments advanced by the Pandit, but for the time he would not trouble the Council.

Mr. Sarma.

Mr. Sarma said if the non-official members opposed the Bill, they had ample grounds for it, he thought it their bounden duty to protect the rights of the people. He made bold to say that no presumption should be made in the Council in favour of certain actions taken in the Punjab, which had been the subject of discussion in the Council. It was because the vital constitutional interests were at stake that they took the attitude of opposition.

Mr. Iyengar.

Mr. Iyengar said that, after listening to the official statements of what happened in the Punjab, he was convinced that he would not be justified in giving assent to the motion. He quoted extracts from Mr. Alfred Mendy's pamphlet, where the writer stated that nothing serious had happened to justify Martial Law. Sir Michael O'Dwyer wanted Martial Law not because it was necessary, but because he wanted to pay off some of the scores.

Sir W. Vincent.

Sir William Vincent, in closing the debate, said the discussion of the Bill had brought forward many irrelevant matters. It was on ex parte statements like those made by Pandit Malaviya that the Council was asked to form its opinion. It was not for the Council to justify any action of any particular officers. That was not the business of the Bill. He asked the Council not to pre-judge any action which should be left to the Court. All they wanted was to afford protection to those who acted "bonafide". The attitude of Pandit Malaviya was a desperate attempt to recover the position lost long ago. Recounting what happened in the Punjab he said there had been 7 murders, 15 assaults, 44 cases of incendiarism, 34 cases of tampering with railway lines and 132 cases of cutting down of telegraph wires.

Replying to Mr. Iyengar's reference to Sir Michael O'Dwyer, Sir William Vincent said it was a most cowardly attack that had ever been made behind a man's back. Concluding, he said it was the bounden duty of the Government to protect their officers. As to the necessity and justification of it he had heard no argument against it.

The motion to pass the Bill was put and agreed to without division.

H. E. The Viceroy.

His Excellency the Viceroy, in closing the session, said the Council had come to a close. He did not want to address the Council as nothing had happened since he addressed the Council three weeks ago to necessitate a lengthy speech. He only wanted to thank the members for their work and wished them God speed.

The Council adjourned "sine die" at 5-25 P.M.

Civil Aviation in India.

BOMBAY, September 25

The policy of the Government of India, with regard to civil aviation in India is outlined in the following letter which has been sent to the Bombay Chamber of Commerce, by the Commerce and Industry Department of the Government of India.—I am directed to address you on the subject of the development of civil aviation in India.

Figures published by the department of Statistics strikingly revealed the marked effect of the failure of last year's monsoon and the deficiency of the winter rains upon Indian crops of rice. The total production was less by 12½ million tons, or 35 per cent less than in the previous year. Of wheat the decrease was 2½ million tons, or 25 per cent. Of cotton nearly 400,000 bales or 10 per cent. Of jute close on 2 million bales, or 22 per cent. There were also decreases in the production of sugarcane, linseed, rape, mustard, sesamum, groundnut and indigo. The only important crop showing a decided increase was tea which was better by 9 million pounds than in the previous year.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

British Railway Crisis:

The Men's Threat. Gravity of the Situation.

LONDON, September 25

It is significant that the Home Secretary and the Food Controller conferred with the Premier this afternoon presumably with regard to the preservation of order and protection of essential train services and food supplies in the event of a railway strike.

Conference of Executive and Minister.

The Executive of the railway men conferred with Sir Eric Geddes for several hours to-day, in the forenoon and afternoon, and early in the evening they met the Premier at Downing Street. The public is anxiously awaiting the result of the conference.

Press Comment on Strike Threat

The papers generally dwell on the gravity of the threat of a railway strike. They emphasise that the public, which is already paying heavily for railway travelling and transport, cannot safely be ignored by either side. Some point out that the strike announcement, issued on the very day that the new Ministry of Transport comes into existence, is almost as if it were a challenge, and declare that Sir Eric Geddes cannot allow himself to be stampeded by a pistol at his head. Others blame the Government for the delay in settling the question of a standard wage, and point out that the threat has already succeeded in compelling the reopening of negotiations which the railway executive believed closed. Hence it is believed that the Government's offer to negotiate will be accepted by the Union officials.

The latter report to a charge of wantonly precipitating a strike by declaring that the discontent of the men has been such that a stoppage was likely to come at the end of the week. They state that a conference of the London branches of the Union was convened on the 23rd instant to consider the position, and Mr. Thomas' statement was probably issued in order to prevent precipitate action. It was only because the statement was issued that the Conference decided to support the executive for the present.

The Cabinet's Proposal.

The decision to call a strike to-morrow was telegraphed to all the railwaymen's branches in the kingdom last night. Subsequently the Cabinet proposed to the National Union of Railwaymen to confer with Sir Eric Geddes this morning, and it is believed that negotiations will thus be resumed.

Invitation Accepted.

After an hour's deliberation the Railwaymen's Union decided to accept Sir Eric Geddes' invitation to a conference, which will be held this morning.

Discussions at Downing Street.

LONDON, September 25.

It is officially announced that the railwaymen's strike notice, if brought into operation, will begin at mid night to-morrow, and not at noon. An Official statement issued from Downing Street at the conclusion of the conference to-night says the Prime Minister, Mr. Bonar Law, and other members of the Government discussed freely and frankly the whole situation from the standpoint of the Railwaymen's Union. Further discussion will take place at noon to-morrow.

Failure of Negotiations.

Strike Declared.

LONDON, September 26 (3-20 P.M.)

It is officially announced that the conference between the Railwaymen's executive and Mr. Lloyd George and other Ministers failed to come to an agreement. The strike commences at mid night to-night.

Most Menacing Strike.

LONDON, September 26,

The public was hardly prepared for the bare official announcement of the failure of negotiations which precipitates what promises to be the most menacing strike on record throughout Great Britain. Even the workers in London Tubes and Underground Railwaymen's Union. Both the Government and Railwaymen have been preparing for eventualities, and while there is no tendency in official quarters to minimise the seriousness of the outlook, it is known that the whole position has been carefully considered by the Government, who have taken certain emergency measures, the nature of which, it is expected, will be stated later. Presumably they include steps to secure supplies for London and the great cities and other essential services, but much will depend upon the temper of the men. Up to the present there has been no mention of sympathy strikers, but there are ugly possibilities in that connection.

In Support of Railwaymen.

LONDON, September 26.

The Locomotive Engineers and Firemen's Society has passed a resolution supporting the Railwaymen's Union. It is noteworthy that the Society's demands have been met. It was the alleged discrepancy between these demands and the Government's offer to the Railwaymen's Union which precipitated the present trouble.

Government Measures.

It is understood that the Government, with the aid of soldiers, bluejackets and such railwaymen as refuse to strike, will endeavour to carry on all over the country a skeleton service to maintain the means of distribution. The Government will also make the fullest use of the aeroplanes.

Military Leave and Demobilisation Suspended.

LONDON, September 26.

The War Office announces that owing to the railway strike all leave and demobilisation are forthwith suspended.

A National Strike.

An official of the Railwaymen's Union informs Reuter that the strike will be a national one, applying to all the railways throughout the United Kingdom, both steam and electric.

Arrangements for Conveyance of Foodstuffs.

It is stated that the Railway Executive has arranged for the conveyance of all necessary foodstuffs and milk to London and protection will be afforded for all loyal employees as far as possible. Arrangements are completed for the maintenance of various essential services. The Government has also arranged for the organisation and distribution of food and compulsory acquisition of motor vehicles, if necessary.

Cause of Failure of Negotiations

Mr. J. H. Thomas, in the course of a statement, says the Prime Minister found it impossible to concede standardisation for all grades on the same basis as had already been agreed upon in the case of the locomotive men. Consequently there was no alternative but to strike. Mr. Thomas hopes that the members of the Union realise that neither disorder nor rioting help their cause. Damage to property will not be countenanced. He declares that this is the saddest day of his life.

Employment of Retired Officers.

LONDON, SEPTEMBER 25.

The War Office announces that owing to the cessation of the period of emergency, it is no longer possible to retain in active employment regular retired officers, unless they hold commissions in the Territorial Force or the Special Reserve.

England-Australia Flight. Result of Route Survey.

Many Difficulties for Competitors.

LONDON, September 19

The Air Ministry announces that a Conference took place to-day between the representatives of the Air Ministry, the Australian Commonwealth, the Royal Aero Club, and competitors relative to the flight from England to Australia for the £10,000 prize offered by the Australian Government last March. After referring to the considerable difficulties of such a flight, particularly the necessity for acquiring data concerning the section of the route between Calcutta and Port Darwin, the statement says:—Brigadier General A. Borton and Capt. Ross Smith, of the Australian Flying Corps, who were despatched to survey this section have now returned to England and presented detailed reports to-day. These officers state that the country beyond Calcutta is far from favourable for aeroplaning, the only landing grounds suitable for immediate use between Calcutta and the Dutch East Indies are the race courses at Rangoon and Singapore. The route beyond Singapore lies over the Dutch Islands. The next place where there are good landing facilities is Bandoeng, after which there is no landing ground at present available for the intervening 1,760 miles to Port Darwin.

General Borton explains that the weather is unfavourable after November 30th. Therefore only aeroplanes with a minimum range of 2,000 miles could hope to make the flight successfully this year. General Borton explains that the difficulties would be considerably lessened if competing machines were fitted with floats at Calcutta and continued their journey as seaplanes as there are several suitable harbours and inlets "en route" to Australia. The same difficulties would not present themselves between London and Delhi, but owing to weather conditions after the beginning of November competitors might have to fly "via" Malta and the North Coast of Africa to Cairo, and from Cairo to India. The difficulties are greater, as vast stretches of country must be traversed. The Air Ministry is arranging to grant competitors all facilities available and to furnish all information.

Imperial Air Routes.

Lord Weir on the Future

LONDON, September 25

In the course of a paper which was read at the public welcome to the crew of the R. 34 in Glasgow last night, Lord Weir visualized a future chain of Imperial air routes linking the main units of the Empire, and connected by auxiliary services with smaller countries. Referring to the Australian and West Indian coastal services, Lord Weir said he had the greatest faith in the usefulness of coastal flying boats. He added that military reasons required the linking up of the Empire by definite routes largely coinciding with the commercial routes. Lord Weir deprecated the Government monopolising civil aviation. He anticipated the best results from the co-operation of the State and private firms.

Airship's Incalculable War Work.

Speaking at a luncheon previously Sir Robert Horne said that the public did not realize the incalculable war work accomplished by airships. The Admiralty started with eight and ended with a hundred thus beating the Germans.

Lord French's Book.

Asquith - French Controversy. In Defence of Lord Kitchener.

LONDON, September 28.

With reference to the controversy arising out of the publication of Lord French's book, Mr. Asquith, who has just returned from Italy, has written to a correspondent pointing out that he only entered into the controversy with Lord French when the latter proceeded to falsify history apparently in pursuit of Vendetta against the fame and memory of Lord Kitchener, to whom Lord

French was under strong personal obligations. Mr. Asquith says he does not qualify one word of his speech on the 3rd June, and address to his belief in the accuracy of Lord Bitchener's version of the conversations with Lord French, which the latter denies.

Crown Council Meets

ROME, September 25.
The Crown Council met at the Quirinal this morning to discuss France. The King presided. Signor Nitti, ex-Premier, and leading politicians of all parties were present except Baron Sottile, who is ill, and Signor Turati, the Socialist leader.

Price of Silver.

A Record.

LONDON, September 25.
The price of bar silver yesterday was a new record, being 60s. 6d. per ounce. The previous record was 60s. 2d. in 1908, but it is pointed out that the present paper money prices are not strictly comparable with prices in 1908.

Russia

Beating the Bolsheviks.

Further Gains by Denikin.

LONDON, September 25.
General Denikin continues his successful offensive on the whole front. He has taken over 6,000 prisoners along the Don and Kasper rivers in a week. Admiral Kolchak's offensive is progressing satisfactorily. Since the beginning of the offensive he has advanced an average of fifty miles on the whole front except at Tobolsk. The Bolsheviks continue to progress in Turkistan. There is little opposition. Probably they will be able to consolidate their gains and then communications with Turkistan will not be interrupted.

Bolshevist Russia.

Blockade Without Declaration of War.

LONDON, September 26.
PARIS:—The Supreme Council yesterday discussed the question of peaceful blockade of Bolshevik Russia, without declaration of war and decided to ask legal advisers whether a satisfactory formula could be found for the application of a such measure.

France

France's Peace Army.

Further Details.

LONDON, September 26.
PARIS:—The Bavan agency states:—Under a scheme submitted to the Commission of the Senate, the French army in future would number in peace time 350,000 men, 150,000 being recruited voluntarily, and the remainder by conscription for one year's service. Thus the number of conscripts enrolled every year would be only one-third of the pre-war rate.

For mobilisation the army would be two million strong and the territorial army would form another organisation also two million strong.

Lorraine Strike Settled.

LONDON, September 26.
METZ:—As a result of a mutually satisfactory agreement, the strike of ironworkers in Lorraine has been settled.

Execution of Le Noir Postponed.

A Dramatic Reprise

LONDON, September 26.
PARIS:—The circumstances of the reprieve of Le Noir were dramatic. His counsel informed him on Thursday evening that M. Foincare refused to intervene and the ring party took up their position in the meat at Vincennes at 6.45 yesterday morning. The officials entered the cell at 5.30 and found the young millionaire resting. In reply to a question Le Noir protested his innocence and made a statement relative to M. Caillaux, which decided the Government Commission to telephone to the Military Governor of Paris, who again telephoned to various authorities, with the result that Le Noir, after wait of three hours, was informed of his reprieve.

America

American Steelworkers Strike.

The Employer's Decision.

LONDON, September 26.
NEW YORK:—Judge Gary, President of the Steel corporation, has announced that he declines to negotiate regarding the strike with Fitzpatrick or his associates. He Corporation will only deal with their own employees, majority of whom are non-Unionists. Mr. Gary describes Fitzpatrick as an acknowledged revolutionist. He emphasised that the strike, if it succeeded, would probably be the beginning of an upheaval which might have grave consequences.

America and Peace Treaty.

President Wilson on Senate's Reservation.

LONDON, September 25.
CHRYSTIE WYOMING:—President Wilson, in a speech here declared that he would regard the adoption of the proposed Senate reservation in regard to Article 10 of the Peace Treaty as a rejection of the Treaty. He again affirmed that the United States was not entitled to shut Japan's promise regarding Shantung, and characterised the professions of friendship for China by the sponsors of the Treaty as empty noise.

President Wilson.

Tour Cancelled.

LONDON, September 26.
NEW YORK:—Owing to nervous reaction President Wilson has been ordered to cancel the remainder of his tour, and is returning to Washington immediately. His condition is not serious.

Germany

Germans in Baltic Provinces.

Supreme Council's Measures.

LONDON, September 26.
The "Echo de Paris" states that the Supreme Council today discussed the possible means of securing evacuation of the Baltic Provinces by von Dergoltz's troops.

Unrestricted Sub-Marinism.

Could Have Saved Germany.

Admiral Tirpitz's Views.

LONDON, September 21.
Admiral Tirpitz, in the continuation of his book, declares that unrestricted submarine warfare alone could have saved Germany from destruction. The fear of America caused Germany's feeble statements, headed by the Kaiser, to vacillate. Admiral Tirpitz tabulates the orders issued on 1915 as a catalogue of "orders, counter orders, and disorder." He says that only in 1917, when England had been given time to prepare defensive measures, was unrestricted submarine warfare carried out. Admiral Tirpitz pays tribute to the British defence as exceeding all German expectations. "Our U-boats in 1916 were like wolves among sheep, but in 1917 they had to fight regular battles with merchantmen." He adds that such an enormous number of American troops raised and transhipped took us all, including the army administration, by surprise." Admiral Tirpitz blames Herr von Bethmann Hollweg for consenting to belated unrestricted submarine warfare in 1917, when he was negotiating with President Wilson. He says that the torpedoing of the "Sussex" in 1916 was the turning point of war for all the world could see that Germany was breaking down before America. He condemns the Kaiser for punishing the U-boat commander who torpedoed the "Sussex." Admiral Tirpitz asserts that the commander of the U-boat, which torpedoed the "Lusitania" was not aware of the latter's identity till she was sinking, as he attacked the liner from forward. Admiral Tirpitz concludes by condemning the inexcusable abandonment of the U-boat campaign in October 1918, just when the construction of submarines had considerably increased, as their navy and navy could have held on till the spring of 1919 and obtained real negotiations for peace.

Dominions

The Future of S. Africa.

General Smuts' Appeal.

For a Fresh Start and Co-operation.

LONDON, September 26.
A telegram from Cape Town, dated the 17th instant says: The special session of Parliament was concluded by another speech by General Smuts, who appealed for a new start in South Africa without racialism and in a spirit of co-operation between the white races to ensure the Union's great industrial future. The Premier, after hinting at the possibility of early elections, said it was their solemn duty to reconsider and revise the whole political situation. He asked for the recognition of three fundamental positions: firstly, the maintenance of the British connection, under which South Africa had ample scope as a free nation; secondly, the frank, honest and wholehearted co-operation of the white races; General Smuts in this connection emphatically declaring that he would never again be a party to dividing South Africa on racial lines; and, thirdly, that the great task ahead was not racial but industrial. While honouring and preserving sacred national traditions they must join in the world's work. Parliament was prorogued on the 16th.

By Air to Japan.

Offer to Canadian Airmen.

LONDON, September 25.
The "Times" learns from Victoria [British Columbia] that to commemorate the visit of the Prince of Wales, Norman Yarrow, head of Yarrow, Limited has offered a prize of £10,000 for the first non-stop flight from Vancouver to Japan by a lighter than an air machine manufactured in Canada, navigated and manned by Canadians before the 31st, December 1921.

Hungary

Origin of War.

More Disclosures.

Berchtold's Responsibility.

LONDON, September 23.
VIENNA:—The Austrian Red Books which have been issued emphasise the efforts of Viscount Grey to prevent the war and the responsibility of Count Berchtold for it. The Austrian Ambassador in London telegraphed to Count Berchtold on the 23rd July, 1914, paying tribute to Viscount Grey's friendliness, but saying that Viscount Grey was greatly concerned as to the possible consequences of the ultimatum to Serbia. Count Berchtold replied on the 23rd July that the shortness of time granted to Serbia was due to Austria's long experience of Serbia's procrastination. The Austrian Ambassador in Berlin, in a despatch dated the 27th July, referring to the British proposals for mediation, said the German Government emphatically opposed the proposals, and

only forwarded them at British request. Count Berchtold, in an urgent report to the Emperor Francis Joseph dated the 28th July, said the "Entente" would possibly still attempt to effect a possible settlement of the conflict, unless a definite situation were created by the declaration of war. He submitted with the report a declaration of war for the Emperor's signature, basing the request on the reports that Serbian troops had fired on Austro-Hungarian soldiers at Temeskubik. After the Emperor had signed the declaration, Count Berchtold struck out the reference in it to the Serbian attack and wrote to the Emperor, saying that he had taken upon himself to eliminate the sentence, as the reports were not confirmed. The newspapers of Vienna and Berlin are furious at the revelations. The "Arbeiter Zeitung" says: The arch-soundest Berchtold, who deceived not merely the people but the Emperor, must certainly be sent to prison and even to the gallows.

Mesopotamia

Development of Mesopotamia.

Bar to Trade with Persia.

LONDON, September 25.
Sir G. Buchanan, in a further article in the "Times" on Mesopotamia, says a very nasty bar at the mouth of the Shatt el-Arab, which is the one drawback to the development of Basra as a great port, must be removed. Otherwise the trade of Mesopotamia and Persia will be throttled. The work will cost at least £1 million.

Siberia

Bolshevik Activities in Siberia.

LONDON, September 25.
A correspondent of the "Times" with Admiral Kolchak's army, telegraphing on the 20th instant, says that the Bolsheviks are concentrating forces against Admiral Kolchak's left flank, which is astride the Siberian Railway. A Bolshevik wireless message, dated the 24th instant, states that practically the whole of Siberia from Irkutsk to Blagoveshchensk is in the hands of the Bolsheviks.

Egypt

Recent Cairo Troubles.

Expulsion of Agitators.

LONDON, September 26.
CAIRO:—The authorities have decided to expel the ex-composer Pizzato, the agitator who was largely responsible for labour troubles, also the Anglophone pro-Bolshevik Count Dicalto, Editor of the newspaper "Roma." The composers in Cairo have struck as a protest against the expulsion of Pizzato.

Norway

Norway Awarded Spitzbergen.

Supreme Council's Decision.

LONDON, September 25.
PARIS:—The Supreme Council has approved the report of the Spitzbergen Commission giving Norway political sovereignty over Spitzbergen. The Council also decided to grant the Portuguese Government's request to place under the sovereignty of Portugal the enclave of Kionga, which will be separated from German East Africa.

Italy

The Fiume Difficulty.

Italian Evacuation.

Yugo-Slav Attitude.

LONDON, September 26.
The Yugo-Slav Press Bureau denies that Yugo-Slav troops are concentrating round Fiume, and says that the Yugo-Slav Government has adopted a waiting attitude, hoping that the Allies will enforce respect to their decisions and end the intolerable situation.

South Slavs Enter Trogir.

LONDON, September 26.
COPENHAGEN:—The South-Slav correspondent of the Bureau has received a telegram from Spalato, saying that a South-Slav detachment has begun the advance on the town of Trogir, which is occupied by the Italians. When an American destroyer entered the harbour to compel retirement of the Italians over the demarcation line, the inhabitants opened fire on the Italians, who hastily left. The South-Slavs captured the Italian commander and three men in an armoured car. Meantime, 200 American Marines, with machineguns, landed overtook the armoured car and the prisoners, who were subsequently transferred to an Italian ship. Serbian troops have arrived and were enthusiastically welcomed. The Americans handed the town to South-Slav troops, and re-embarked on the American warship, which will stay in the harbour for a few days.

The Peace Conference's Decision.

ROME, September 26.
The newspaper "Epoca" states that at a meeting of the Peace Conference yesterday, Signor Tittony stated that the Peace Conference was unable to consider the Italian possession of Fiume as a "fait accompli" without the risk that Czechoslovakia, Yugo-Slavia, Greece and Rumania would take the same action with Teschen, Klagenfurt, Thrace and Banat respectively, in which case the Conference could only dissolve.

D'Annunzio Demands

Annexation.

Situation Extremely Grave.

LONDON, September 25.
ROME:—D'Annunzio's conditions are the annexation of the city and port of Fiume and the Hinterland as far as Italy proper, including the Istrian towns of Abbezzo, Volos and Albano. Cabinet members, while admitting the extreme gravity of the situation, do not agree that a solution is impossible. Hope is entertained that the Crown Council which meets for the first time since 1887 will find a "via media."

మొదట బయలుదేరు సమయమున "బాలభటులు కార్తీకము చేసి చూపించుదువు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను. జేతముందు బాలభటులనుంజ్ఞి యెక్కువై, జేత నేన కీడును సఫలముగా జరపుచునని నమ్మికాను." అని ప్రేమను మాన్పించు గారు మహ్యులసూర్య ప్రకాశించిరి. ఆంధ్రసామంతలాహ! నేను ఈ కీడునమును చక్కగ నేర్చుకొనుటకై బయలుదేరితిని. ఇటువంటి ఉద్యమమున నేను మొదట వెట్టివశ్యునినుండియు సొకొక కొత్తజీవమును గానించుచున్నది. ఇంకొక కొత్తని ఈవశ్రమమున కీడునమును దున్నతో.

మదనపల్లి, మహ్యారావు.

VIII

లక్షనూపాయలు విరాళము.

అయ్యో, చిత్తూరు నందేడున పుత్తూరుడివిజయనకు జేసిన రావూరి అనున మాండ్రితము గల శ్రీభగవాన్ భక్త మందు నందేమందల కంఠమునకు చందిన సుప్రసిద్ధత్రయములు వద్దరాజు వారి కుటుంబ మెందుగలదు. వీరి యాస్తి నుమా వైరులకుల యాభ్యుపాసన వరకుండనని వాడుక. ఈ కుటుంబమునకు విశేషముగ పురుషసంతతి గాని వారసులు గాని లేరని తెలియజేయును. కుటుంబమునకు కార్యదగ్గులుగ మిక్కిలి నేర్పుగ నిర్వహించువారు శ్రీమత దొమ్మరాజు గార, అబ్బయ్యరాజు గారన. కుటుంబమునకు యావదాస్తికి వాళ్ళు వారు సుమారు 16 కర్పరములవస్తువుల వద్దరాజు పుల్లవరాజుగారు. పుల్లవరాజుగారు చిన్ని కాయవారయ్య వారియందుండిన గుడిశాత్రములు గర్వపాత్రములు. వారు తిరు క్కూరు మైసూరులును బాండ్ల విద్యనభ్యసించుచుండి కొలది దినముల క్రింద బిక్షాపూయగాళ్ళ తిరుక్కున కీర్తిశేఖరై. వారి యెట్టిటన కింకెడన వారసులు లేరై. శ్రీమతల. మాండ్రికార్యములు, అబ్బయ్యరాజుగారును, అచ్చయ్యగారు ను పుల్లవరాజుగారి పుత్రావశవన కాలమున లక్షనూపాయలు పాతకాలకు దేవాలయములకు క్రమము సురక్షితములగు బాటలు నూతులు నిర్మించుటకు వారి పేర విరాళముగా వాగ్దత్తము చేసి. పాతకాలలో ఆంగ్లమున ఆంధ్రమున విద్య గల పురుషులను అభ్యయ లోయర్ కెండ్రికెర వైనను విద్యును లాగునకు తెలియజేస్తే. చిత్తూరు నందేమందు ఆంధ్రదేశో వయోగవిరమ గ నీ విరాళము వెల్లడియైయుండు ఆంధ్రులెల్ల రును గర్వపదననీయున్నది. పాతకాల వారి గామియననే వెంకటేశ్వరుని తెలియుట కెంతయు మాప్రాశ్నీకము నంతోపాటు తెలియులయి యున్నారు. ఈ విరాళమునండి బందరు ఆంధ్రులతోపాటు కాలమున కొంతసాయము కృష్టి లాలోపించి జేసిన శ్రీ పుల్లవరాజు గారి కవిశ్రవాసు మును మరలక వెల్లడిజేసినవారగుదురు.

చివ్వాడ. బూమారు రామానుజులు రెడ్డి.

IX

కృష్ణరావు జ్ఞాపక చిహ్నము.

అయ్యో, కీర్తిశేఖరుల పోషకము జమించారు శ్రీ రాజా కొచ్చర్లకోట రామచంద్ర వేంకట కృష్ణరావు బహు ద్దురగారి భార్యగారును కాకినాడ పురమండలమున ఈ 600 ల క్యయముతో నెలకొల్పబడు నిర్మయింతి చందాలను గోరును మూలకాయం దొక జాబును ప్రకటింపితిమి. ఈ క్రింద నువావారిచిన రీతి నింతవరకు చందాలు జేయబడి వారిలో 155 రూప్యములు జమచెప్పెను. శ్రీరాజావారి మిత్రులును కురితులును తామియదలచిన చందాలకు కీర్తియగ నాడవలంప పోగ్గితులు. వ్యాపికులును వస్తువులు వంతులు గారు ఈ 50 ల; ద్వారంపూడి రామరెడ్డిగారు, అక్కరాజు సుబ్బరావుగారు, కృత్తివంటి పేగ్గిరాగారు, మల్లామానే క్యయగారు, దివాకొండగారు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యవారాయణ మూర్తి వాయదగారు, కాకినాడ మ్యానిసిటలు ఆఫీసు నీ బ్బిది ముఖకుట్ల సూర్యప్రకాశరావుగారు చెరు 15 ల; రాయలపాడగారు. రామారావు అయ్యలకు, గోదావరిజిల్లా కలెక్టరు రావుసాహెబులు యమిలి వేంకటరావు వంతులు గారు, డిగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారు, వాజపేయూజుల భాగవ్వా రాయణగారు, బుజును సాంబమూర్తిగారు, శ్రీ చెలి కాని లచ్చారావుగారు, పారుపల్లి వెంకటరామయ్యగారు, అద్దంకి సూర్యవారాయణ మూర్తిగారు, చాళి రావసోమ యాజులుగారు, నంకూరి సూర్యప్రకాశరావుగారు, దివాకొ బహద్దరు డురేజీ శేషగిరిరావు వంతులుగారు, రెవ్వాప్రకడ పాపయ్యగారు, రాంకొంపూడి మల్లయ్యగారు, పోలె వెంకట సుబ్బరావుగారు, బంగారు చివోడనాగారు, నందివాడ వెంకటరాజు రావుగారు, హిందూ ప్రతికాధిపతి కస్తూరిరంగ య్యగారు, జేరపల్లి గ్రామసంఘమువారు, పరిమి చక్రపాణి వాయదగారు చెరు 10ల; కయిదా రామకృష్ణయ్యగారు, పెన్నేటి నర్సవారాయణగారు, బోయ్యనల్ల రామచంద్రరావు గారు, చిలమూరి శేషగిరిరావు వంతులుగారు, రావులపాడగారు. రంగారావుగారు చెరు 5ల; వెరగిరు 370 ల.

దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు. కాకినాడ, 24-9-19. గోదావరిజిల్లా సంఘ కార్యదర్శి.

X

గ్రామోద్యోగులు-వార్తాపత్రికలు.

అయ్యో, ఆంధ్రులందు నూతన క్యక్తివ్య మదయిం చినది. భారతీయులకు రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రసాది త ఆంగ్లేయులు అభ్యుత్థులై యున్నార "హైందవులు బాధ్య తాయిత ప్రభుత్వమునకు కనిన క్యక్తివ్యమలేదనియ, నిర్వహించ అభ్యుత్థునియ, సంస్కరణ క్రితపత్రికలు నడుపుచు న్నారు. సంస్కరణములను నేమియో, బాధ్యతాయిత ప్ర భుత్వమున నేమియో, గ్రామోద్యోగుల కనేకులకు తెలియ దు. భారతీయభుత్వమునకు పునాది గ్రామము. గ్రామ కరిసా లనకు గ్రామోద్యోగులు పునాది వంటివారు. భగవదనుగ్ర హమునకు భారతీయులకు; హిందూలుగాని, బాధ్యతాయిత ప్రభుత్వముగాని, లభించినవో అట్టి పరిపాలనా క్రమము క్రమమున గ్రామములయందు ప్రతిష్ఠించబడవలయును గాని, పాశ్చాత్యులవలె, కట్టణములనుండి పల్లెలకు వ్యాపించగూడ దు. గ్రామమునంద ప్రతిష్ఠించబడవలసిన క్రమము గ్రామో ద్యోగీయులకు తెలిసి యుండవలెను. అవతకాలములో రాజ్య సంస్కరణ ప్రాతికేత, గ్రహించినవో, గ్రామకరిపాలనకు నిష్ఠావాటిల్లుకు. రాజకీయవిమోచనముల విఫలముగా చర్చించుచున్న మన ఆంధ్రుల రాజకీయ, మన జ్ఞానమున అభివృద్ధిజేసి, రాజ్యాంగ క్యవహరముల జ్యోక్తము కలిగించగలవు. కేయెల ? గ్రామోద్యోగుల వాక్కులను మర్యాదలను, నిర్మాతలను, కానముగా నన్ను, వారసత్వపు సరకలెల్ల నమ యమై, గ్రామోద్యోగులలో చాలమందికి యంతవరకు విశద ముగాక, మూకీభాగమున నుండుట కదు కోవలసియును. గ్రామోద్యోగులలో విద్యాధికులు మూలమే, యీ సరికర చెట్ల మును. గ్రామోద్యోగులవై క్రయోగింపవచ్చు. "కొలుచుట్ట మని గ్రహించిరి. ఈశ్రీతిబంధకు లన్నియు వార్తాపత్రి కలు చదువనివారలు గ్రహించుట కవ్వము గనుక (కలి గా) మోద్యోగీయును ఆంధ్రప్రదేశ్కు చందాదారులై పులిక విశేషముల గ్రహించి, సంఘసేవ జేయగోరుచున్నాడు. గ్రామో ద్యోగులు వాయకాలుల దయతో అంగీకరించి ప్రయించు డన్నయనకు ఆంధ్రవార్తాపత్రికాధి కారులకు విశేషములమై యున్నాడు.

గన్నవరము. డి. వి. మానుమంతరావు. గ్రామోద్యోగీయుల సెక్రటరీ, నర్సారావు పేట డివిజన్.

భట్ల వెంకటయ్యగారు వారికాపాతకాల: పారిశోషిక విధజన గమనము బందరుతాలూకాలోర్లు వెన్సిడెంటుగా రైన కిడిచి, హనుమంతరావువంతులు డి. పి. డి. ఎల్. గారి యధ్యక్షతన 2-9-19 తేదీన జన ప్రయము జరపబడినది. ఈ గమనమునకు సుమారు 600 మంది కభ్యులు విచ్చేసిరి. క్రమమున ప్రార్థనలు గావించబడిన. పిమ్మట మద్రాసు పాధ్యాయునివన పాతకాలాభివృద్ధి రిపోర్టు చదువబడిన. తదుపరి వారికలకు పారిశోషికము లాసంగబడిన. అంతకు క్రధానోపాధ్యాయులకు సుంకుసాల వెంకటరమణయ్యగారిచే నూతనయగ రింపబడిన విద్యావరణిలసము (హూబుభావ లో మేన్సియరు మనోమి రింపించి మరెంటాప్ వెన్సిన్ ననుగించి కొలదిమార్కులతో వ్యవ్రజగ వ్రాయబడిన తెలుగు నాటకము) బాలికలచే వ్రదర్శింపబడి కభ్యుల నానందాభి నోలొడించి పిమ్మట మనువ్ర వాస్తవ్యులకు కాజ వెంకట సుబ్బయ్యగారు. కపిలేశ్వరపురబాలికా పాతకాల పరీక్షానో పాధ్యాయులకు వద్దూరి గంగాధరశాస్త్రిగారు శ్రీవిద్యకు గూర్చి యుత్సాహించిరి. తదుపరి అధ్యక్షుని ఆంధ్రోపకార్య నుతో నభి ముగించబడియె. నాటిరత్రి వెనుకవచ్చుకాచే కభ్యహాభ్యుద్రవాటము ప్రదర్శించబడియెను.

—చి. సాని బసవయ్య.

తెక్కలి బోర్డు మైసూరు:—తెక్కలి పురజనులు ను బోర్డు మైసూరులో పూర్వము చదవవచ్చుట్టియు నిష్కము చదువుచున్నట్టియు విద్యార్థులు 17 వ తేదీనాక సభచేసి యందు తెక్కలి బోర్డు మైసూరు అయొక్క మన్త్రి పూర్తి మహాత్మ్యమును జరుపుటకు శీర్కాంచివారు. ఆ మహాత్మ్యమునకు పూర్వ మైసూరులో చదవవచ్చిన వారి నావ్యసించి కలసియున్నది గాన ఆవ్యసన క్రితము సకాల మున చేరుటకు వారి వైరిలసములు "వైయందు జూబిలి" కమిటీ సంయుక్త కార్యదర్శులకు, చందాలకు విరాళములను హెడ్డుమొదల నోరి వేంకట సత్యవారాయణ వంతులుగాక పంప ప్రార్థితులు—మల్లాప్రకడ సత్యవారాయణమూర్తి.

వ్యవసాయము.

కర్రవెండలము, అరటినార, సాగనార, పరిశ్రమలు.

కృష్ణారైతు అసోసియేషన్ కార్యదర్శి కామారి వెంకటాచలపతియ్యగారిట్లు వాయుచున్నాడు:—

మనదేశమునకు ఒక్క క్యవసాయమే కరణ్యముగ నున్నది. అందునను, క్రొత్తపద్ధతులను, క్రొత్తపైలులెట్లు లాభ ప్రాప్తిని బడయుటకు మనవాళ్లు ప్రయత్నింపవచ్చును. క్యవసాయపు డిపార్టుమెంటువారును, తగినమార్గములు చూపుటకును ప్రబోధించుటకును తగినంతకృషి నల్పుటలేదు. క్యవసాయమున ఒక్క డెల్టావ్యవసాయమే ప్రాముఖ్యమైనదని పలువు రభిప్రాయపడుచున్నారు. అది యైనను అనేకఖర్చులతో గూడి, తగినఫలితము నిచ్చుటలేదుగాని నిశ్చితమగువంటమాత్రము, దేశమునకు కొంత లభించుచున్నదని ఒప్పుకొనకతప్పదు. డెల్టావ్యవసాయం కభివృద్ధిపరచుటకును, దొరతనమువారు తగినంతకర్షణ చూపుటలేదు. ఇక మెరకవైలులు దైవాధారములై యున్నవి. వర్షములందైనసంతృప్తము పండును. లేనిసంతృప్తము పశువులును, మనుష్యులును, పస్తుండవలసిననా రగుదురు. ఆమెరకా మొదలగు పశ్యుదేశములవలె వాతాళనూతులు ప్రయత్నిము లివటలేదు. వెక్కురెట్లు ఆదానసమహూర్ష డెల్టాస్పీములే, లక్షలతో అయ్యెవసలే మూలబడియుండగా, ఇక కోట్లక్యయముతోగూడిన వాతాళగంగను లైటడియువా రెవరు ?

ఇకను డెల్టాభూములను, మెరకసవ్యములకును ఉపయోగపడుభూములుగాక, నిష్ఫలములుగా నన్ను గరపభూములును, కొండరావి నేలలును, చాటిభూములును అనేకలక్షల యెకరములున్నవి. ఇందు కొన్ని సాగనార వేయుటకును, కొన్ని కర్రవెండలమునకును, పరికినచ్చును గాని కర్రవెండలము దుంపలకును సాగనారకును, చీనా ఇంగ్లండు మొదలగు దేశములలోఎక్కడ ఉపయోగముకలదనియు, ఇదియంచిలాభ కరములగు వైరులనియు వినుచున్నాను. వెంకటల్లుజిల్లాలో నొకయూరోపియన్ క్యవసాయకుడు ఒక పెద్దబయలునందు సాగనార వైరుపెట్టి లక్షలకొలది లాభము తీయుచున్నట్లును వినుచున్నాను. మనదేశములో అరటితోటలు వేయుచున్న ప్రదేశములు చాలగలవు. ఆ అమాయకులు పండ్లనుమూత్రము తీసికొని చెట్లను క్యక్తిముగా పారవేయుచున్నారు. అరటినార చాల విలువగలిగిన వస్తువనియు, యకరములోని అరటిచెట్ల నారకు ఖర్చులుపోను 200 రూప్యముల వరకు వచ్చుననియు పురాణగాథలవలన వినుచున్నాము గాని ఆ అనుభవము మాకులేదు. సాగనారకును కర్రవెండలమునకుగూడ య 1 కి ఒకటి రెండు వందలవరకు లాభము రాగలదని తెలియుచున్నది. ఈ వస్తువు లన్నిటికిని లోకలో మార్కెట్టులులేవు. విదేశకర్తకులు వారి వ్యాపారపు గుట్టును బహుగు ప్రముగ నుంచెదరు. నేను వెనుక ఒకప్పుడు పులికలో వీనినిగూర్చి చూచినట్లుగ జ్ఞాపకము. నేను బందరుప్రాంతపుగర్భభూముల అనుభవము గలవాడను. అచటి రైతులు ఆ గరపభూముల యందు క్యక్తిముగ కిష్టుదండుగ నెట్టుచున్నారేగాని ఏమాత్రము ఆర్జనయు లేదు. కూరగాయలు పెట్టి కావడి భుజమున పెట్టి యోజు కాకోజు జీవమును గడపెదరు. అచటి ప్రజలకు చాలమందికి ముంజెలును తాటిపండ్లను తాటి బుర్రగుంజులును తాటి తాండ్రలును ఈతచెట్టు గుంజులును తాటిగుంజులు, రక్కసిపండ్లును తరచు ఫలావారములు. వారిరుద్ధిని కొన్ని శతాబ్దముల పూర్వపుశ్శిలికలెనున్నది. ఈ శతాబ్దమున బందరు మొదలగు పట్టణ సమీపములలోపూడ నిట్టి యనాగ రికు లందురానుని చూపలకు తోచుచుండును. వారికి పలు మారులు కర్రవెండలము వైరునుగూర్చియు సాగనారవైరును గూర్చియు బోధించితిని. వారు దీని నెవరు విక్రయింపవలెను అన్నపుడు మాత్రము సమాధానము చెప్పట కేదియు తోచ కున్నది. ఇట్టి భూములు చాల ఇతరప్రదేశములలోపూడ నుండవచ్చును. దయచేసి క్యవసాయకుల యభివృద్ధిని దేశాభివృద్ధిని కోరు మోసినయు లెవలెనను దిగువ ప్రశ్నములకు ఆంధ్రప్రతికా ముఖమున జవాబుల నియ్యవలెనని ప్రార్థించెదను. అట్లు తగు సమాధానము వచ్చినచో వై పరిశ్రమలు నేను వృద్ధిచేయించుటకు తగిన బలమగు ప్రయత్నములను జేసెదను.

(1) కర్రవెండలము క్యవసాయముచేయు పద్ధతులు, దానిని విరివిగ క్రయమునకు, దీసికొనుచుండు కంపెనీల పేర్లు, ధరలయొక్కవివరము.

(2) సాగనారయొక్క క్యవసాయము; అది నారతీయు విధము, దానికుపయోగించు యంత్రములు, నార విస్తారముగ కొనెడి కంపెనీలు, ప్రదేశములు, అది ఉపయోగపడు పనులు, దాని నికరాదాయము (తెలిసినంతవరకు).

(3) అరటినారయంత్రములు, యకరమునకువచ్చు నాదాయము. అది యుపయోగించుదేశములు, యకరములోని నికరలాభము.

నోటీసు. (1797)

యలమర్రు అండ్ అంబరపేట యెస్టేటు యిలాకా ఫిర్యాది నైసవరంగ్రామం ఫారెస్టులోని కలక, వంటచెరుకు వేలంములముగా యిబారాను గురించిన ప్రకటన.

1. ఫిర్యాది నైసవరంగ్రామం తాలూకు అడవిలోని కలక వంటచెరుకు తీసుకొనిపోవు హక్కు 8-10-19 తేదీని బెజవాడ మకాంలో అరండలునైతములో యెస్టేటు మేనేజరుగారివలన 1919-20, 20-21, 21-22 జూన్ లో ఆఖర యేర్పాట్లను సంతృప్తిపరుచు యీ క్రింద నమోదు చేసిన షరతుల ప్రకారం బహిరంగముగా వేలం వేయబడును. వేలం ఖరీదు 11 గంటలకు ప్రారంభమవును. వేలం ఆరేజన పూర్తికాని యెడల మరుసటిరోజున కంటిన్యూచేయబడి కొట్టివేయబడును.

2. వేలం పాడవలచుకొన్నవారు ముందుగా 100-0-0 లు ధరావతు వేలంవేయ ఆఫీసరు వద్ద దాఖలు చేయవలెను. ఒకరికిగాను మరొకరు పాడవలచుకొన్నవారు అసలు యజమానుని వద్దనుంచి క్రమమయిన ఖరీదు ఆఫ్ అటార్ని పొందివున్నట్లు యితేగాని పాట పాడకూడదు. అవజయమును పొందినవారియొక్క ధరావతులు పాట ముగింపుకాగానే వాపసు చేయబడును.

3. ఈ వేలం శ్రీరాజావారి మంజూరు వుత్తర్వులకు లోబడివున్నది. జాస్తిపాటసహా యే పాటనైనా కారణం చెప్పకనే నామంజూరుచేయుటకు వారికి స్వతంత్రము కలదు.

4. ఈ వేలం ఫిర్యాది నైసవరంగ్రామం తాలూకు రీ సర్వే 101, 54 సంబర్ల భూములలోని అడవికర్రను గురించి మాత్రమే అయివున్నది. వాటి పరిమాణం యిదిగన కనకరచడమయినది. హద్దులు ప్లానునుబట్టి వేలంకాలముండు తెలుకడమవును.

5. ఈ వేలంలో జయమును పొందిన పాటదారు వేలం తనపేర కొట్టివేసిన తోడనే వేలం షట్టిలో చేవాలుచేసి నోటీసును తాను చదివి అందులోని నిబంధనలను తెలుసుకొన్నట్లున్ను, తాను వాటికి లోబడి నడచుకునేలాగుననున్ను, ఒక సర్టిఫికేట్టు వేలంపాట జాబితామీద నోటు చేయవలెను.

6. వేలంలో జయముపొందిన పాటదారు తాను మొదల దాఖలుచేసిన ధరావతు మొత్తం సహా పాటమొత్తంలో మూడవ వంతు ధరావతుకు సహాయ్యులగున పాట కొట్టివెయ్యగానే దాఖలు చేయవలెను.

7. వేలంపాట మంజూరు ఆర్డరు అందిన తేదీ లగాయతు 15 రోజులలోగా పాటదారు తన స్వంత ఖర్చులమీద ముచ్చిలికా వ్రాసి రిజిస్ట్రీ చేయించి యివ్వవలయును. సదరు ముచ్చిలికా వ్రాసి యివ్వకపోతే ఆఫీస్ ప్రవేశించి భుక్త కరచుకొనకూడదు.

8. పాటదారు 6-వ పేరాలో చెప్పిన డిపోజిట్టు కట్టక తప్పిపోయినగాని లేక 7-డవ పేరాలో చెప్పిన ముచ్చిలికా వ్రాసి యిచ్చుట తప్పిన గాని సదరు యజారాను అట్టి వేలందారుని జవాబుదారి మీద తిరిగి వేలంవేయబడును. అతను ముందుగా కట్టివుండు డిపోజిట్టును యెస్టేటుకు దాఖలుచేసుకోవడమవును. సదరు యీ వేలములో కలుగు నష్టమునకు జవాబుదారు డగును. తిరిగి వేసిన వేలంలో లాభంవచ్చినయెడల మొదటిపాటదారు నకు ఏమీ జోక్యం వుండదు.

9. యేరులు కాపాడుట, కర్వతముల వాలలు మీద పారుచున్న యేరుల దరి గాని సదరు యేరుల వెలుకల అంచునుంచి 20, 30 అడుగుల దూరములోగా వున్న సర్వదా పచ్చిగానుండు చెట్లను కొట్టకూడదు.

10. ఈ యజారాల తాలూకు సామ్యు యలమర్రు యెస్టేటు యిలాకా యేలూరులో నుండు అంబరపేట తాలూకోగాని నూజిపేట మామూలు ఆఫీసులోగాని ముచ్చిలికా షరతుల ప్రకారం వాయిదా తేదీనాడు గాని అంతకు ముందు గాని దాఖలుచేసి రజీదును పొందవలసివది.

11. క్రమమయిన తాంబూనాటికి వాయిదా షయ్యం చెల్లించనియెడల నూటికి రు 1-0-0 చొప్పున కోర్టుకు చెల్లించవలెను. వాయిదా షయ్యం చెల్లించేవరకు అడవిలోనికర్ర తీసుకుని పోకూడదు. మిగిలి వాయిదామించిన నెలరోజులలోగా పైకం చెల్లించనియెడల శ్రీ రాజావారు కంట్రాక్టు రద్దు చేసి తిరిగి కంట్రాక్టు జవాబుదారిమీద వేలం వేయబడును. సదరువేలంలో లాభమువచ్చిన యెడల కంట్రాక్టుదారు ఏమిజోక్యం వుండదుగాని నష్టంవచ్చినయెడల అతను జవాబుదారు అగును.

12. వేలంషయ్యం మూడు సమాన వాయిదాలమీద చెల్లించవలయును.

మొదటివాయిదా లేక వేలంలో మూడవ వంతుపాట పూర్తి అయిన వెంటనే,

రెండవవాయిదా లేక వేలం మొత్తంలో

3-వ వంతు 1920 సంవత్సరం 1 జూలై,

మూడవవాయిదా లేక వేలం మొత్తంలో

మూడవవంతు 1921 సంవత్సరం 1 జూలై,

13. ఏకారణముచేత నైనను యెస్టేటులో నుంచి పార్టీకి సామ్యు రిఫండు యిప్పించవలసి వచ్చేయడం సదరు రిఫండు సామ్యుకు వడ్డీ యివ్వబడనేరదు.

14. సరకబడిన మొల్లు తిరిగి చిగురువేయుటకుగాను వెంట వెంటనే సరిగా చెక్కుచు చేయవలెను. అట్లా చేయటకు తప్పినయెడల అడవి నరుకుకు పట్టివేయటకు జమీన్దారుగారి స్వాతంత్ర్యము కలిగివుండును.

15. బ్రిటీషు దేశవాసులు కానివారు గాని ఆదేశములో ఆఫ్ఫీసరువారు గాని పాటపాడవలచుకొన్నప్పుడు డిపోజిట్టు క్రింద చెల్లించిన సామ్యుగాక మిగత వేలంషయ్యం యావత్తు వేలం మంజూరు కాగానే చెల్లించవలసి ముందుంది.

16. అడవి సరకబడు భూముల సర్వేకంబర్లు కరిమాణం.

సం 101 రు	య 482—87
సం 54 రు	య 29—53
	512—40

17. యజారా సామ్యు చెల్లించగలండులకు యిద్దరు మోతుబరీలను పాటదారు జామీను యివ్వ వలసివుంటుంది.

18. అడవిలో 1 తేకు, 2 జుట్టిగ, 3 మామిడి, 4 యేపి, 5 కరక్కాయ, 6 తొండ, 7 చింత, 8 యిల్లు, 9 టూకి, 10 బిల్లుకు, 11 కొండ తొక్కెము, 12 కుంకుముడి 13 గానుగ, 14 తేల, 15 పాల, 16 ముప్పి, 17 వేప, 18 చంద్రచెట్లరు నరుకకూడదు.

NUZVID, } Sree Rajah Sobhanadri,
16-9-19. } Apparow Bahudar Garu,
Zamindar of Elamaru & Amberpeta Estates.

నోటీసు (1798)

చిత్తూరు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపల్ కోర్టులో
Original Suit No. 369/1919.

వాదులు:—1. బాజ్జివాయుడు, 2. చెంగమ నాయుడు. కిమ్మకులూ, ప్రెరుజీవనం చిత్తూరు తాలూకా కోడిగుంటగ్రామంలో కాపురము.

ప్రతివాదులు:—1. ఇండియా దేశపు సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేటుగారు, 2. నాట్టా సుబ్రాయమొవలి, 3. సుబ్రాయమొవలి, 4. భుటికాచల మొవలి, 5. చెంగమనాయుడు, 6. గోవిందులైట్టి, 7. వాది యార్ రామస్వామివాయుడు.

వైకనిన వాల్సు తమకు తిమ్మనముద్రం గ్రామం సర్వే నెం 73 లో తమ స్వాధీనములోనుండు వంకలో గాల్య త్రవ్వించి నీళ్లను తమ భూములకు పారించుకొనుచున్నారనియు దావావంకలో రాగల అడ్డవిధములైన నీళ్లకు తమకుతప్ప వేరొకరికి హక్కులేదని స్థాపించుటకొరకై యీకోర్టులో (Leading ryots) అయిన యీ ప్రతివాదులమీద నున్న వార్లకుగాను మిగిలిన వైతుల మీదనున్న దావా తేల్చియున్నారు. కాబట్టి చిత్తూరు తాలూకా మురుకంబట్టు గ్రామస్థులు యెవరెవరు ఆ వ్యాజ్యములో ప్రతివాదులుగా చేరవలయునని ఉద్దేశమున్నదో వారు చేరవచ్చును.

Given under my hand and the seal of the court and 14th day of August 1919.

(Sd.) S. Rangaswamy Aiyengar Avergal
B.A., B.L. District Munsiff.

శుభము !! Free !! శుభము !!!

సర్కారునందు రిజిస్టరుచేయబడిన సం 253

అగ్రాస్థాంపురంను చేవాలుముద్ర గల్గిన రసీదు:—ఈ ముద్రైకము మాత్రము గల రాష్ట్రీయ గౌరవ వారికి రివ్వబడును. ఈ మాత్రము సేవించి కుల మకడవి యెడల ఈకోర్టునాటిక ఆ రసీదునందు తేజ్రాబు చేసి 1 మాసములోగా వాతను పంపిలే వెలకు వాతను పంపురాదు. ఈ ప్రతిబ్ధను మేము రాయ్కోట్టి చేయరాము.

గుల్షన్ జోహన్.

క్రికెట్ క్రీడకు !! ఖాబుపాస్తాకు !! కోరిగినారకు !!!

ఈ మాత్రము కంబంజీకము ఆఫీసునకు గుణము లకు గనుపడును. చిక్కినవచ్చుట అస్తి తేసి వికరిక వెలుకు తయారు. కరీయంను మూర్తికల్పి విశ్వకర్మచే నుభవై రిచ్చును. నడుమునొప్పి, నాయువు, తుడు, క్యాంబు, దర్దు, కడుపునొప్పి, అర్జును, మలబద్ధత, జ్వరములు, మూలవ్యాధి, మేనాకోగలు, మూత్రకోగలు, పుష్పిచుదలి ప్రారంభ, స్త్రీబ్రహ్మదహం, కాలము తప్పి యుగురుట పీటిని సమూల వాతముచేసి రక్తవృద్ధియు నుద్ధియు కేరి చక్కనిబంకవ్యాధులను నశింపజేయును. కంబంజీ 1-కి క్కూ. 1-0-0, 8-కి క్కూ 2-10-0. క. ఖ. కం. ఏకెట్టు కాకలెకు. (1728)

దీ గుల్షన్ జోబన్ కంపెనీ, బొంబాయి కి.
The Gulshan Johani & Co., Nagdevi Street, No. 3 Bombay

అ మ క ము న కు. 1750

వైకు చాల్లెస్, కోను, కుర్రేట్ల, చాల్లెస్ శేఖర సామానులు, జల్లెడతేవులు, యితర ఆర్టు వైకుదులు సామానులు, ఎమిరి, సి మెంటుసాల్లు, వైకుకూకు, శెల్లింగులు, ముప్పిరులు, పుట్టికాకలైగా యావత్తు సామానులు కరకపయిన భరలత యియ్యలమును. ఇంతియే కాక ప్రాగ్నికులయలు, లాల్ గీతించు ఆయలు, గ్రీజు, 50 ప్రాగ్నితయలు భారీ పీపాను, 400 గాల్లు గానుకు త్తలు భారీదెబ్బలు, క్రికెటు మునకు సిద్ధముగానున్నది. భరలత యీ క్రింది చిరుగాముల యిచ్చివులో వ్రాసినయెడల జమీన్దారుల యియ్యలమును.

S. Venkatarama Aiyar & Co.
Post Box No 107 Madras.
Telegraphic Address, Genuh.

